

Geleceęe Yönelik Arařtırmalar

Kıbrıs Kamuoyunun Derinlemesine Analizi

Lefkořa, Aralık 2009

BÖLÜMLER

- **BÖLÜM A:** Belirleyici Toplumsal ve Siyasal Tutumlar
- **BÖLÜM B:** Barış Süreci ve Gelecekte Yapılacak Bir Referandum
- **BÖLÜM C:** Güvenlik ve Garantiler Dosyası
- **BÖLÜM D:** Mülkiyet ve Toprak Dosyası
- **BÖLÜM E:** Yönetim ve Güç Paylaşımı Dosyası

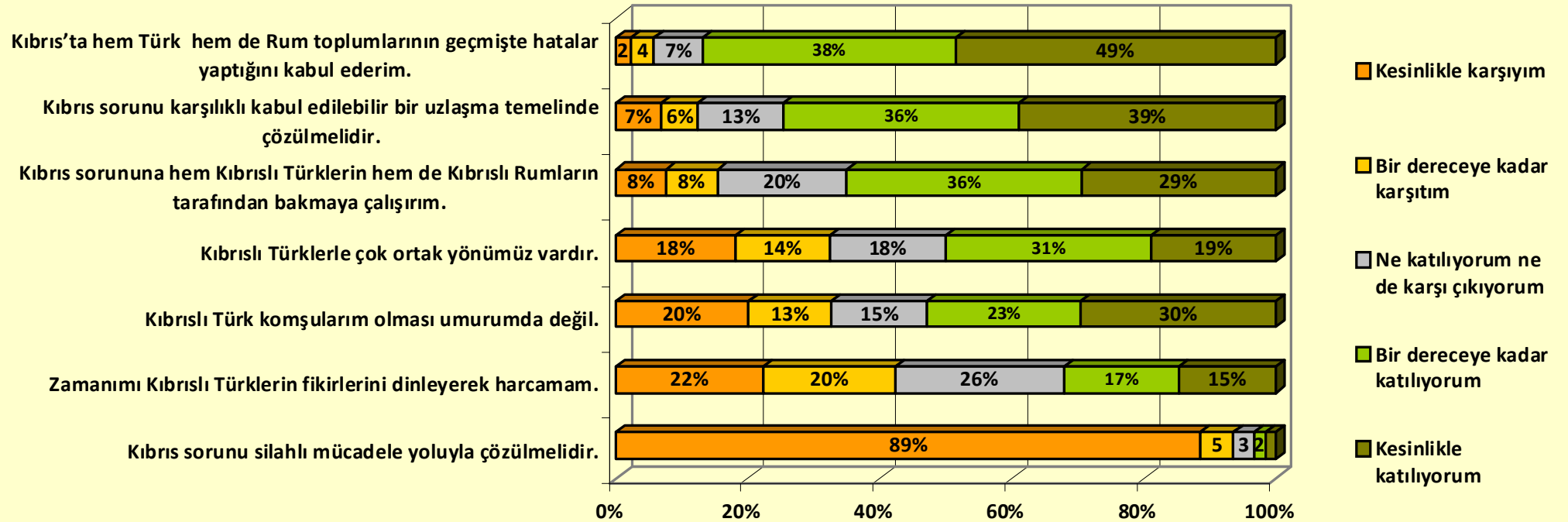
ANKET PROFİLİ

- **Örneklem Boyutu:** 1,000 Kıbrıslı Rum ve 1,000 Kıbrıslı Türk
- **Örneklem Yöntemi:**Çok Evreli Kademeli Rastlantısal Örnekleme
- **Veri Toplama Yöntemi:** Kişilerin ana dilinde ve kendi evlerinde, yapısal anket kullanarak yüz yüze mülakat
- **Veri Toplama Dönemi:** 06 Ekim – 06 Kasım 2009
- **Proje Gözetimi:** Ahmet Sözen, Spyros Christou
- **Araştırma Koordinasyonu:** Alexandros Lordos, Erol Kaymak
- **Veri Analizi:** Christos Anastasiades
- **Saha Çalışması:** Kıbrıslı Rumlar için Symmetron Pazar Araştırması ve Kıbrıslı Türkler için KADEM Kıbrıs Sosyal Araştırması

BÖLÜM A

BELİRLEYİCİ TOPLUMSAL VE SİYASAL TUTUMLAR

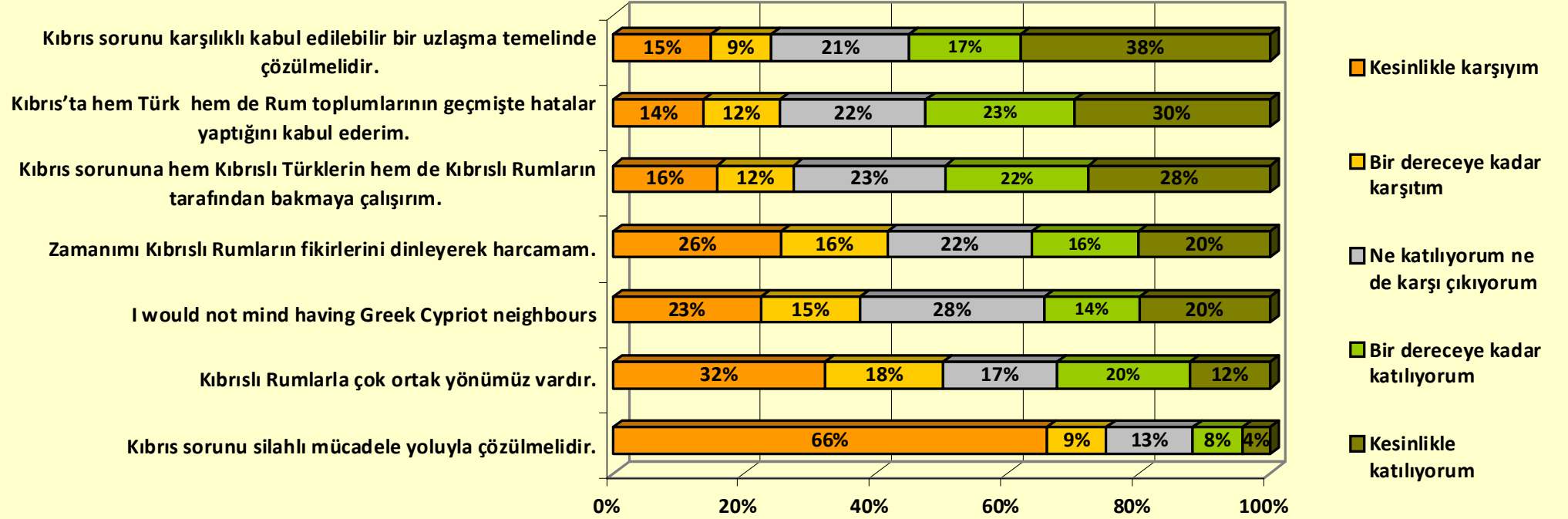
Kıbrıs'taki Türk toplumu ve bir çözüm ihtimali ile ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz ya da karşı çıkıyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Uzlaşma Üzerine Düşünceler (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumların büyük bir çoğunluğu Kıbrıs sorununun her iki taraf için de kabul edilebilir olan bir uzlaşıyla çözülebileceğini düşünmektedirler. Daha küçük bir çoğunluksa buna ek olarak, Kıbrıslı Türk bir komşularının olmasının kendilerini rahatsız etmeyeceğini belirtmiştir. Son olarak, siyasi amaçlara şiddet kullanarak ulaşma fikri, Kıbrıs Rum toplumunun büyük çoğunluğu tarafından şiddetle reddedilmektedir.

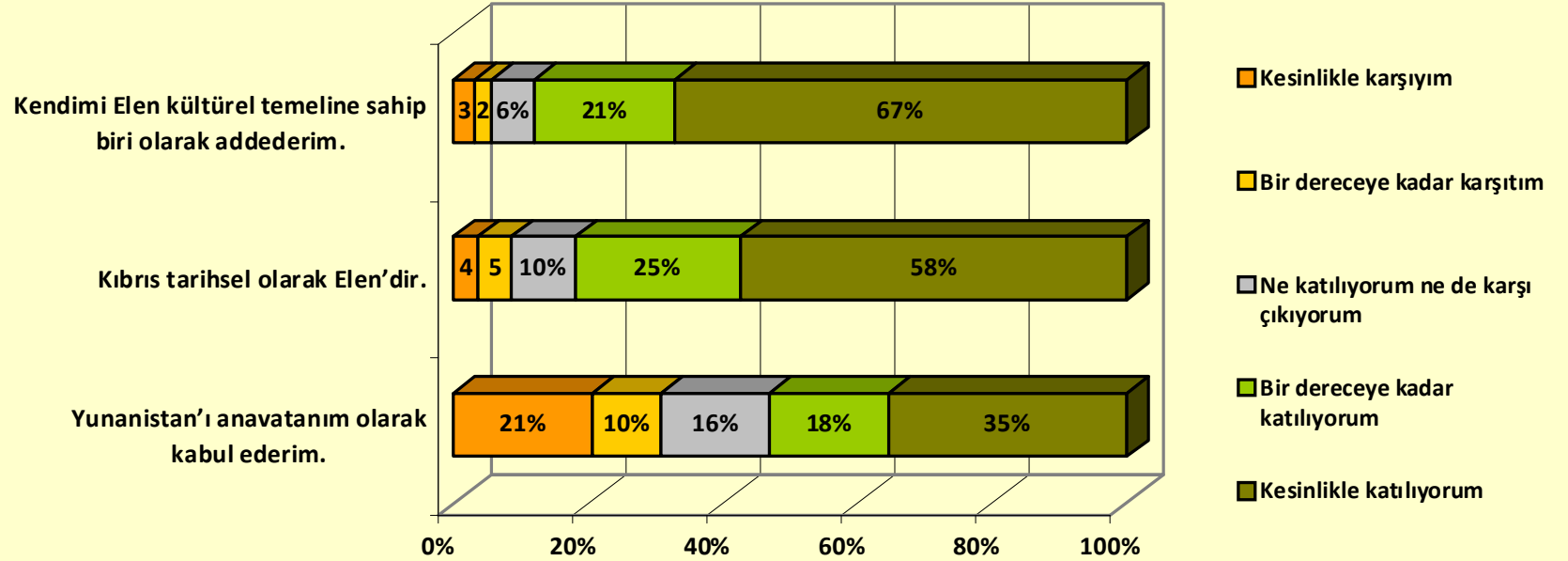
Kıbrıs'taki Rum toplumu ve bir çözüm ihtimali ile ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz ya da karşı çıkıyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

Uzlaşma Üzerine Düşünceler (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türklerin çoğunluğu Kıbrıs sorunun her iki taraf için de kabul edilebilir olan bir uzlaşıyla çözülebileceğini düşünmektedirler. Bununla birlikte, gündelik yaşamda Kıbrıslı Rumlarla birarada yaşamının ne kadar arzu edildiği konusunda görüşler birbirinden ayrılmaktadır. Kıbrıs Türk toplumunun büyük çoğunluğu siyasi amaçlara şiddet kullanarak ulaşma fikrine karşı çıkmaktadır.

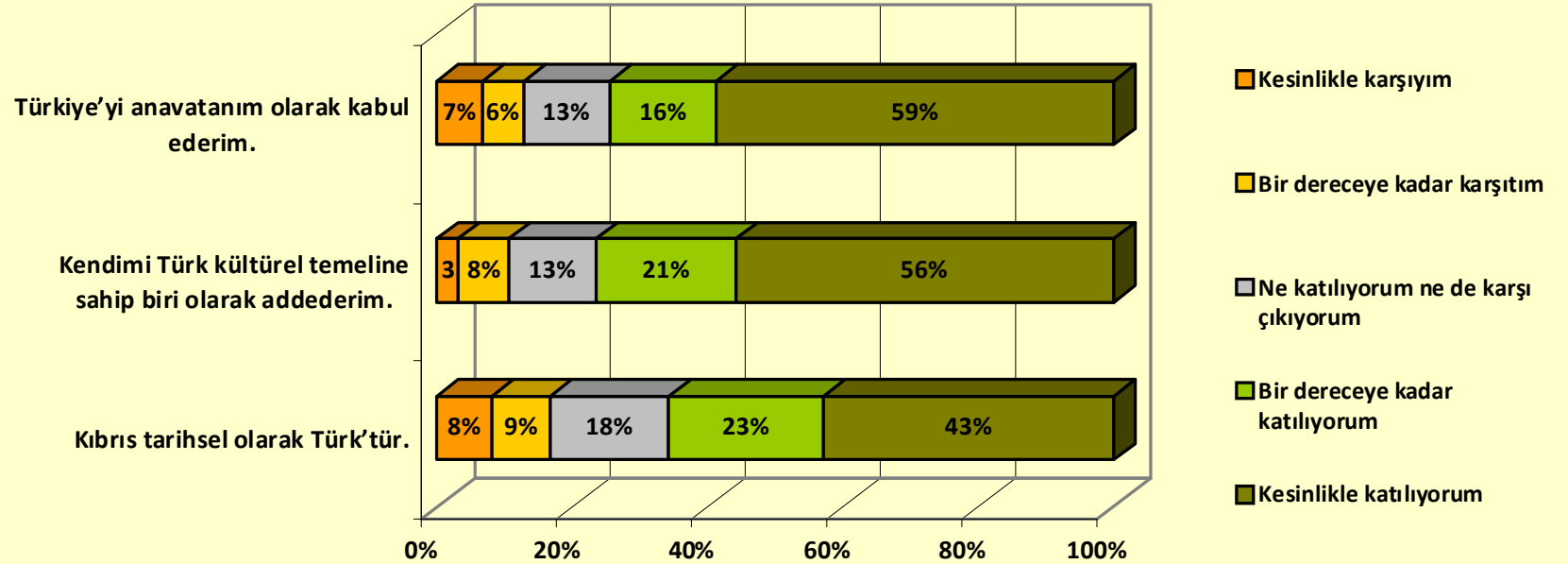
Ulusal ve kültürel kimliğe ilişkin ifadelere ne kadar katılıyorsunuz veya ne kadar karşıyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Ulusal ve Kültürel Kimlik (Kıbrıslı Rumlar)

Birçoğu Yunanistan'ı anavatan olarak görme fikrinden vazgeçmiş olsa da, Kıbrıslı Rumlar kendilerini hala güçlü bir şekilde Yunan kültürel kökenleri üzerinden tanımlama eğilimindedirler.

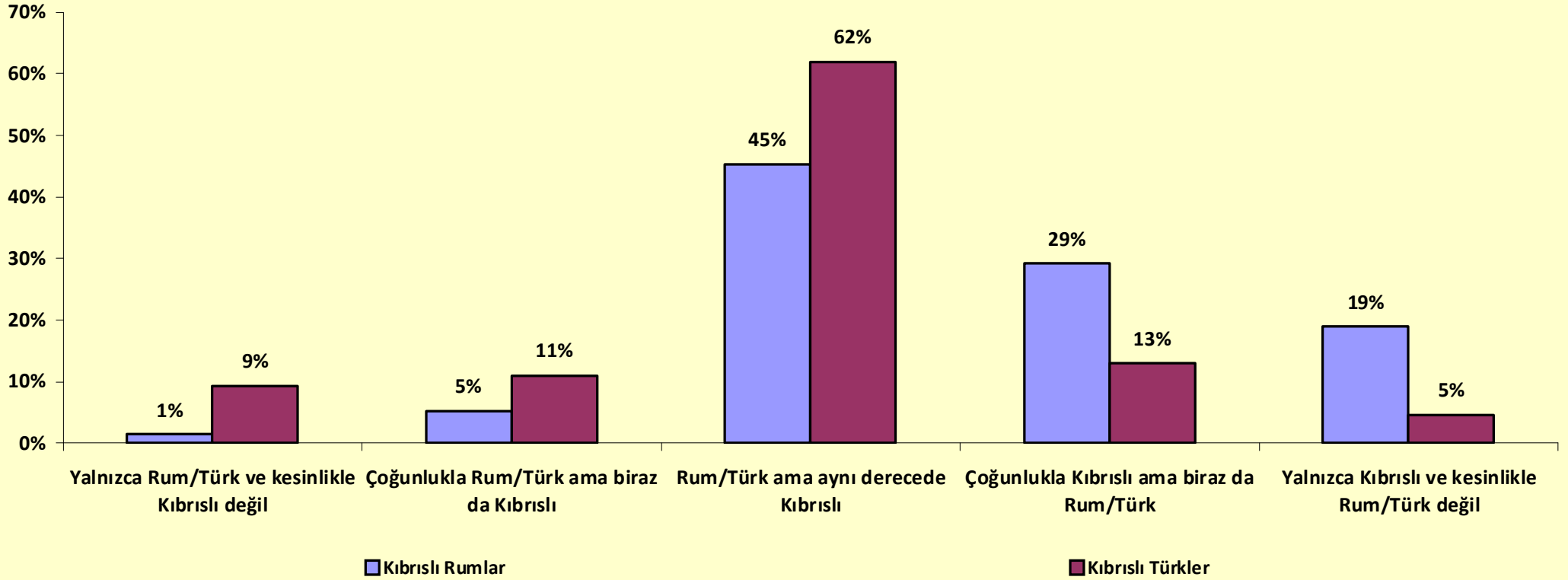
Ulusal ve kültürel kimliğe ilişkin sıralayacağım ifadelere ne kadar katılıyorsunuz veya ne kadar karşıyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

Ulusal ve Kültürel Kimlik (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türklerin, en azından çoğunluğun kültürel kökenlerinin Türk olduğunu kabul etmesi ölçüsünde, Türkiye'yi anavatan olarak görme fikrine sadık olduğu görülmektedir.

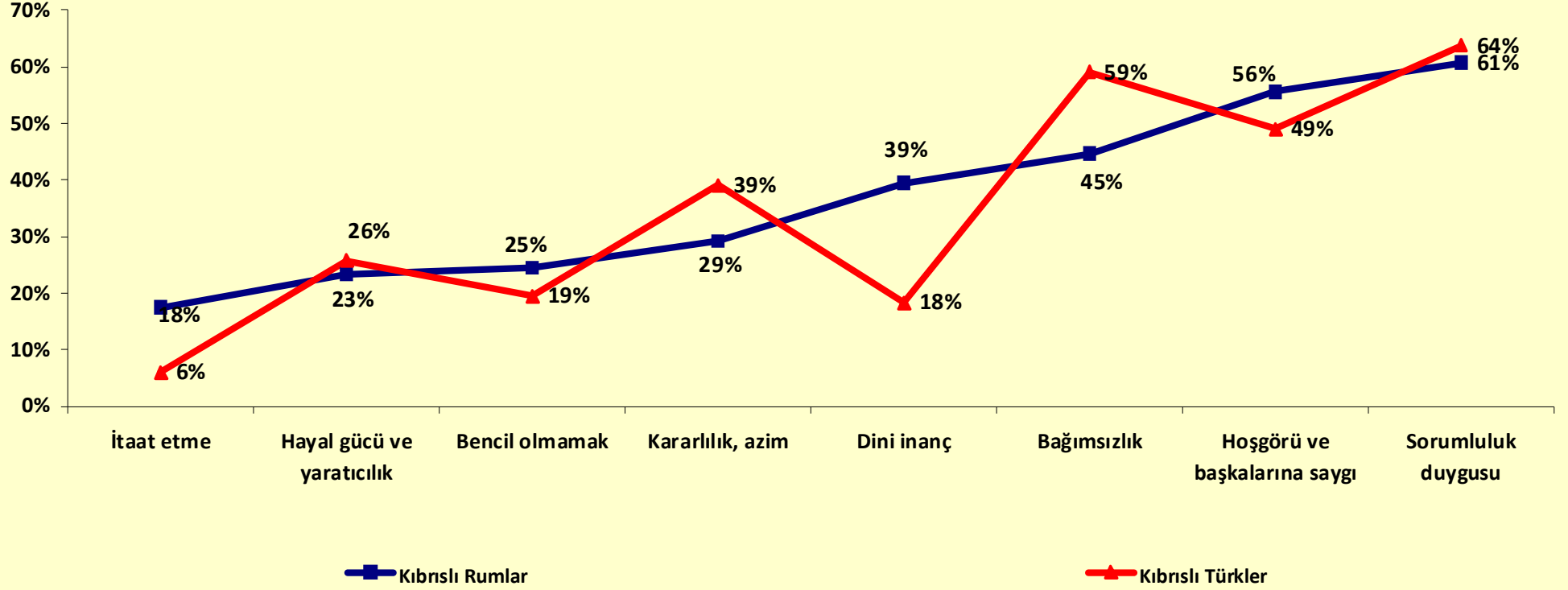
Kendinizi nasıl tanımlarsınız?

Değişken/Farklı Kimlik Tanımlamaları

Kıbrıs Rum toplumunun, kendini Yunanlı'dan çok Kıbrıslı hissedenerle, kendini eşit derecede Kıbrıslı ve Yunanlı olarak hissedener arasında eşit olarak bölünmüş olduğu görülmekte, az bir kısım ise kendini Kıbrıslı'dan çok Yunanlı olarak hissettiğini ifade etmektedir. Kıbrıslı Türkler'se daha yeknesak (uniform) bir tablo oluşturmakta, gözle görülebilir bir çoğunluk kendini eşit derecede Kıbrıslı ve Türk hissederken, aşağı yukarı aynı düzeyde olan iki azınlık grubu da kendini Türk'ten çok Kıbrıslı ya da Kıbrıslı'dan çok Türk olarak hissetmektedir.

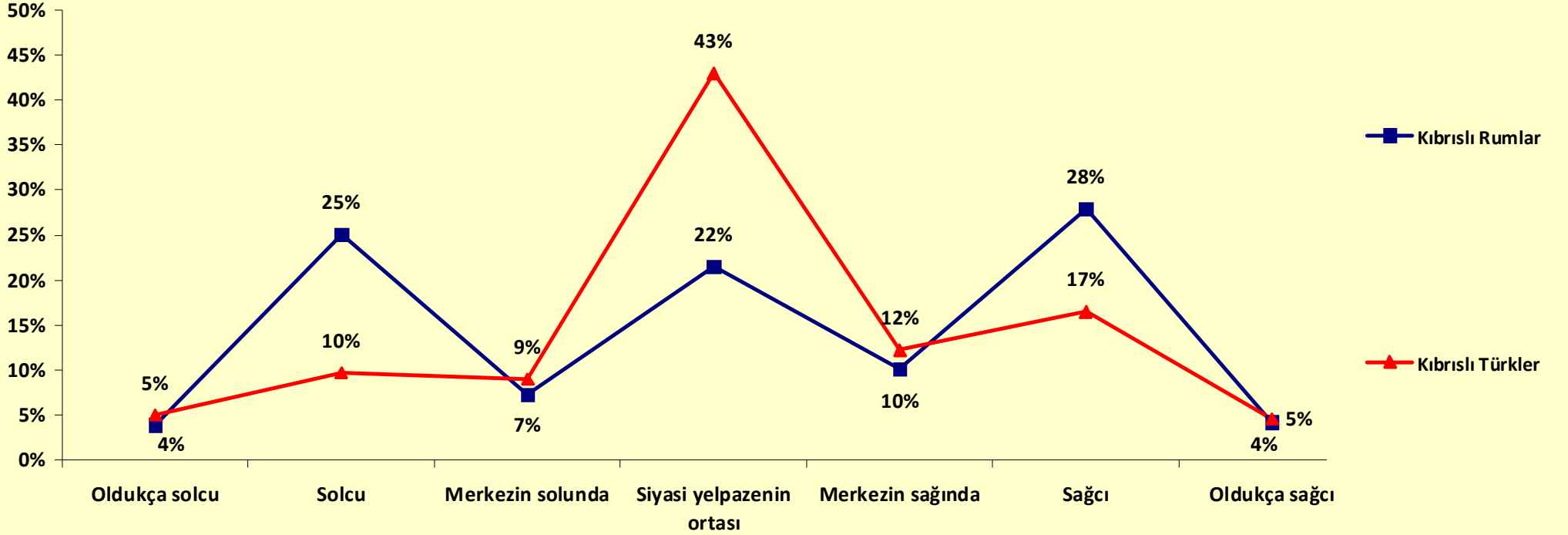
Çocukların edinmeleri için aile içinde teşvik edilebilecekleri bazı niteliklerden hangilerini özellikle önemli görüyorsunuz?

Kıbrıslıların kendini özdeşleştirdiği değerler

Çocuklarına hangi nitelikleri/değerleri öğretmek isteyecekleri sorusuna verdikleri yanıtta Kıbrıslı Türklar'le Rumlar'ın benzeştiği görülmektedir. Bu kapsamda sorumluluk duygusu, bağımsız hareket kabiliyeti ve diğer insanlara karşı saygı ve hoşgörü aşılmanması gerektiği görüşü öne çıkarken, her iki toplumun da hayalgücü ve yaratıcılıkla, bencil olmamanın aşılmanmasına daha az önem verdikleri ortaya çıkmıştır.

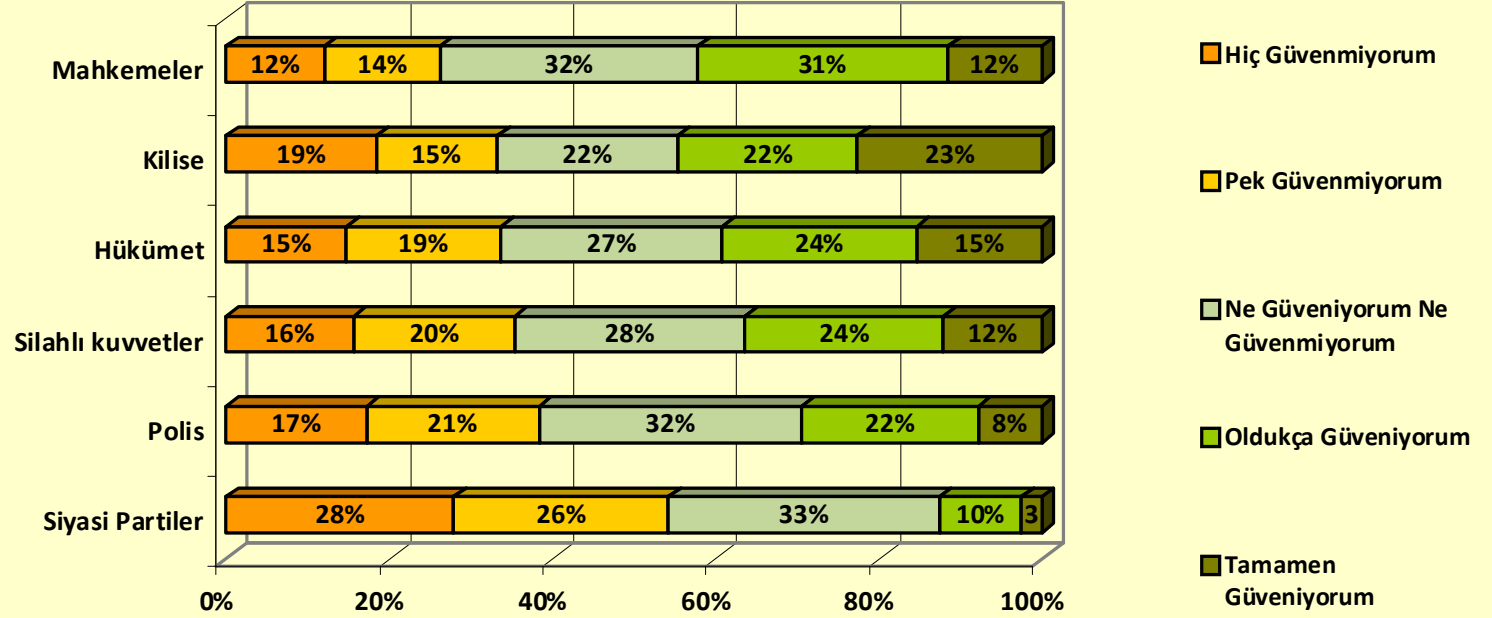
Kendimi siyasi olarak şu şekilde tanımlıyorum:

Sol veya Sağ?

Kıbrıslı Rumlar şu anda, siyasi anlamda merkezin mukayeseli olarak zayıf olduğu ve az çok kutuplaşmanın bulunduğu bir ortamda, sağa doğru hafif bir eğilim göstermektedir. Kıbrıslı Türkler'deki dağılımına, daha eşit olduğu görülmekte, sağ, sol ve merkezin her birinin oranının üçte bir olduğu ortaya çıkmaktadır.

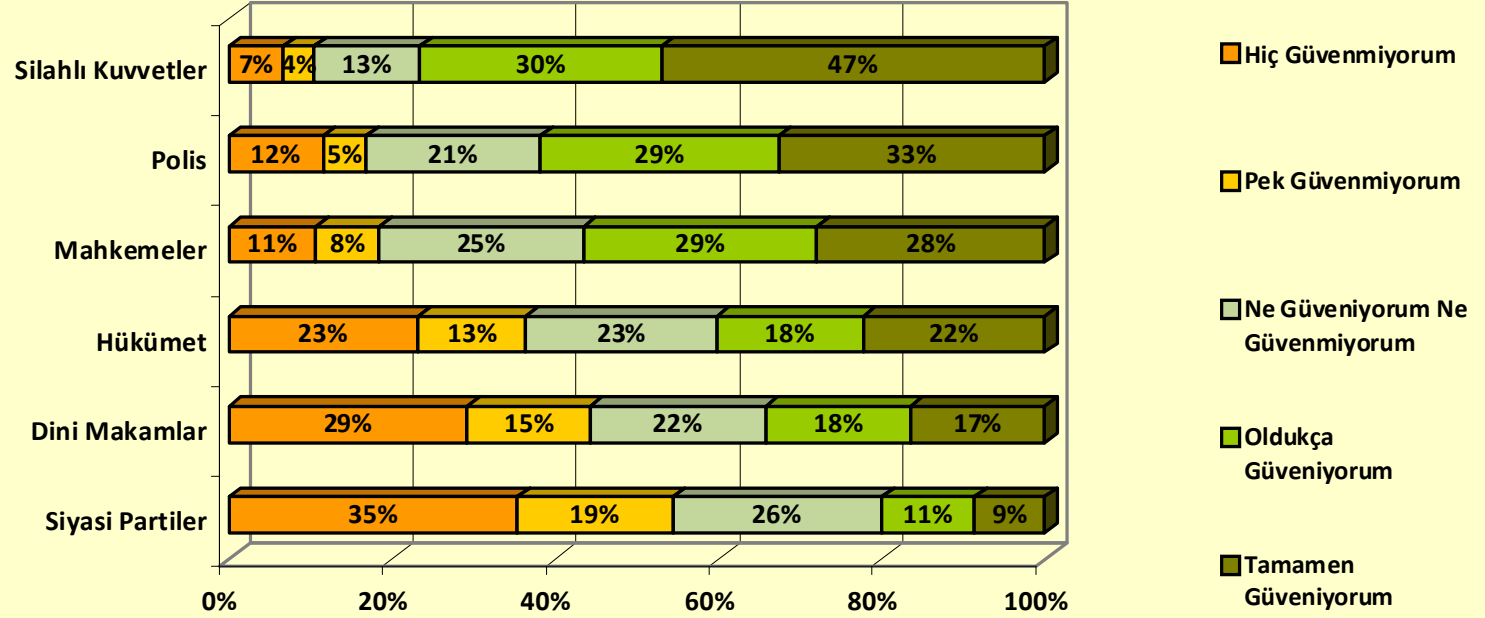
Aşağıdaki kurum ve makamlara ne kadar güveniyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Kurum/Makamlara Duyulan Güven (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar'ın Yargı ve Kilise'ye karşı ortaya yüksek arası, Hükümet ve Ordu'ya karşı orta derecede güven duyarken, en az güveni Siyasi Partilere ve Polis'e karşı duyduğu belirlenmiştir.

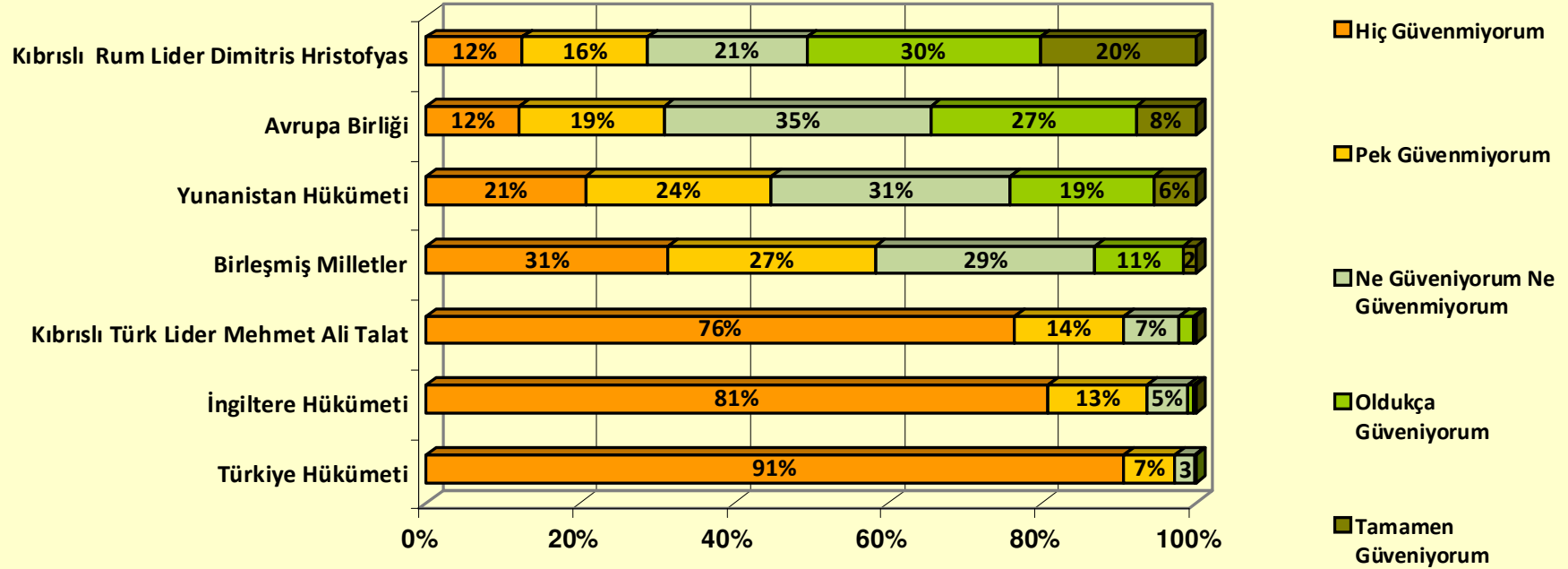
Aşağıdaki kurum ve makamlara ne kadar güveniyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

Kurum/Makamlara Duyulan Güven (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler'inse Ordu'ya yüksek, Hükümet, Yargı ve Polis'e ortalayla yüksek arası, Dini Kurumlara orta, Siyasi Partilere düşük derecede güven duyduğu görülmektedir.

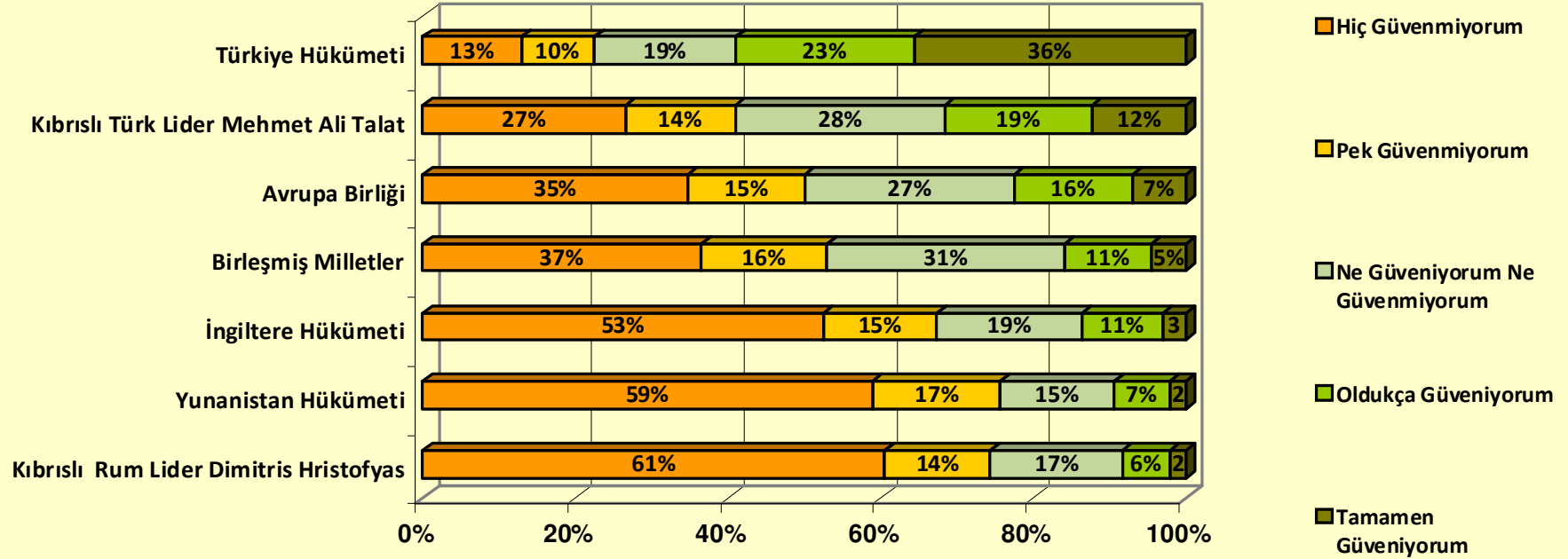
“Kıbrıs Sorunu”na çözüm arayışları sürecinde bir şekilde yer alan, size sayacağım kişi, kurum ve makamların her birine ne kadar güveniyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Bariş sürecinde yer alan kişi/kurumlara duyulan güven (Kıbrıslı Rumlar)

Bariş süreciyle ilgili olarak Kıbrıslı Rumlar'ın öncelikli olarak kendi liderleri Dimitris Hristofyas'la, AB'ye güvendikleri görülürken, bu aktörlere dahi ciddi bir şüphenin bulunduğu dikkate alınması gereken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında, Kıbrıslı Rumlar'ın İngiliz ve Türk hükümetlerine karşı güçlü bir güvensizlik hissi taşıdıkları görülmektedir.

“Kıbrıs Sorunu”na çözüm arayışları sürecinde bir şekilde yer alan, size sayacağım kişi, kurum ve makamların her birine ne kadar güveniyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

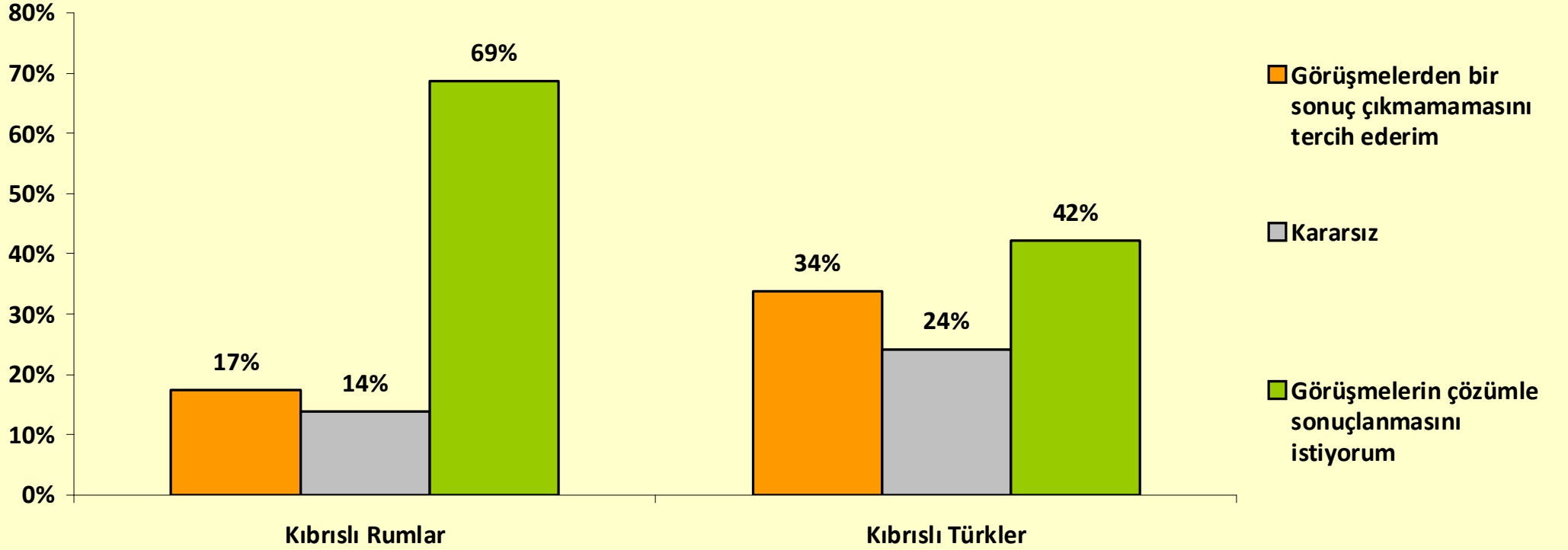
Bariş sürecinde yer alan kişi/kurumlara duyulan güven (Kıbrıslı Türkler)

Bariş süreciyle ilgili olarak Kıbrıslı Türkler'in öncelikli olarak Türk hükümetine ve bundan daha düşük bir ölçüde olmak kaydıyla kendi liderleri Mehmet Ali Talat'a güvendikleri görülmektedir. Kıbrıslı Türkler'in yarısının AB'ye şüpheyle yaklaştığı ortaya çıkmış olmakla birlikte, AB güven sıralamasında üçüncü sıraya yerleşmiş durumdadır. En az güvenilen taraf olarak, Yunan hükümeti ve Kıbrıs Rum lider Dimitris Hristofyas tarafından sembolize edilen 'Rum tarafı' öne çıkmaktadır.

BÖLÜM B

BARIŞ SÜRECİ VE GELECEKTE YAPILACAK BİR REFERANDUM

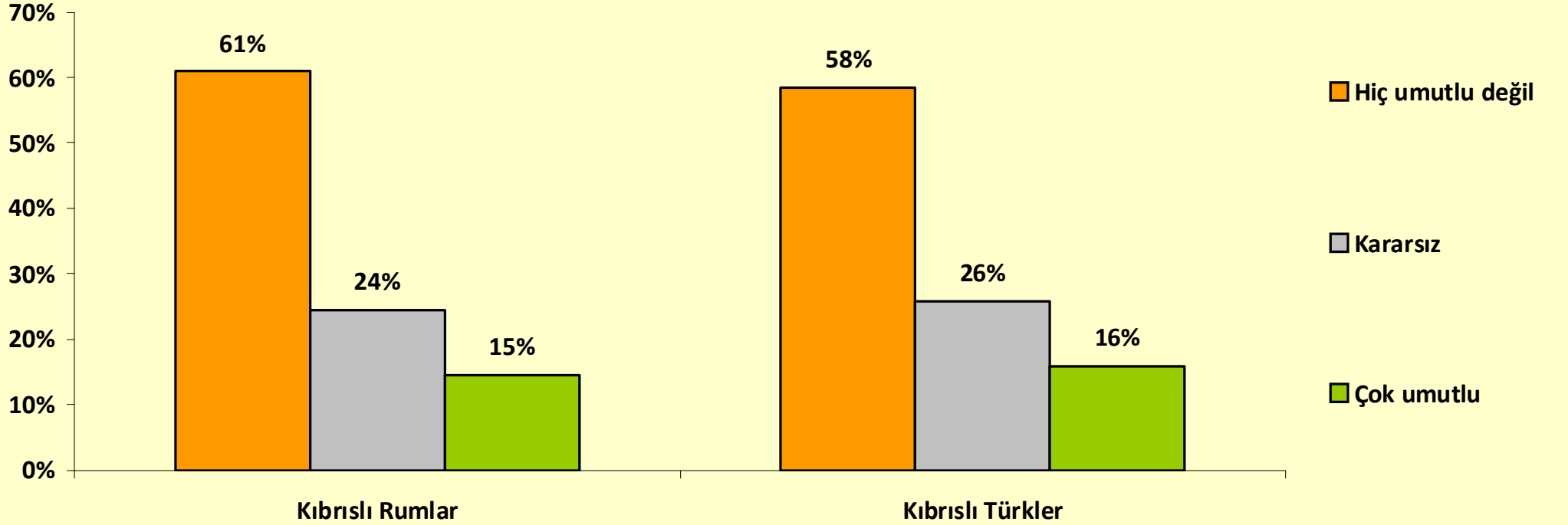
Görüşmelerin bir çözümle sonuçlanmasını ne kadar istiyorsunuz?

Bariş sürecinin başarılı olacağına dair istek var mıdır?

Kıbrıs Rum toplumunun büyük çoğunluğu barış sürecinin başarıyla tamamlandığını ve kapsamlı bir çözümle sonuçlandığını görmek istiyor. Çoğunlukta, Kıbrıslı Türkler de aynı fikri benimsiyor.

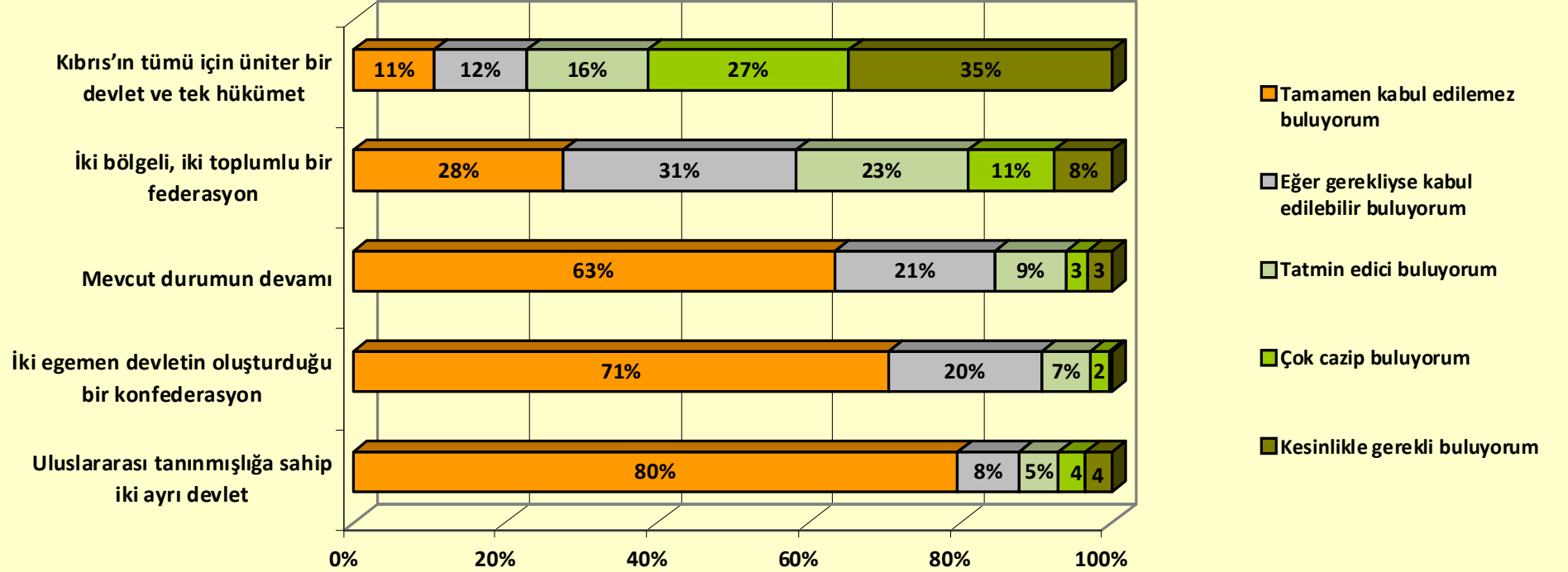
Görüşmelerin bir çözümle sonuçlanacağından ne kadar umutlusunuz?

Bariş sürecinin gerçekten başarılı olacağına dair umut var mıdır?

Her iki toplumda da, halkın büyük çoğunluğu barış sürecinin kapsamlı bir çözümle sonuçlanacağına dair düşük bir beklentiye sahiptir.

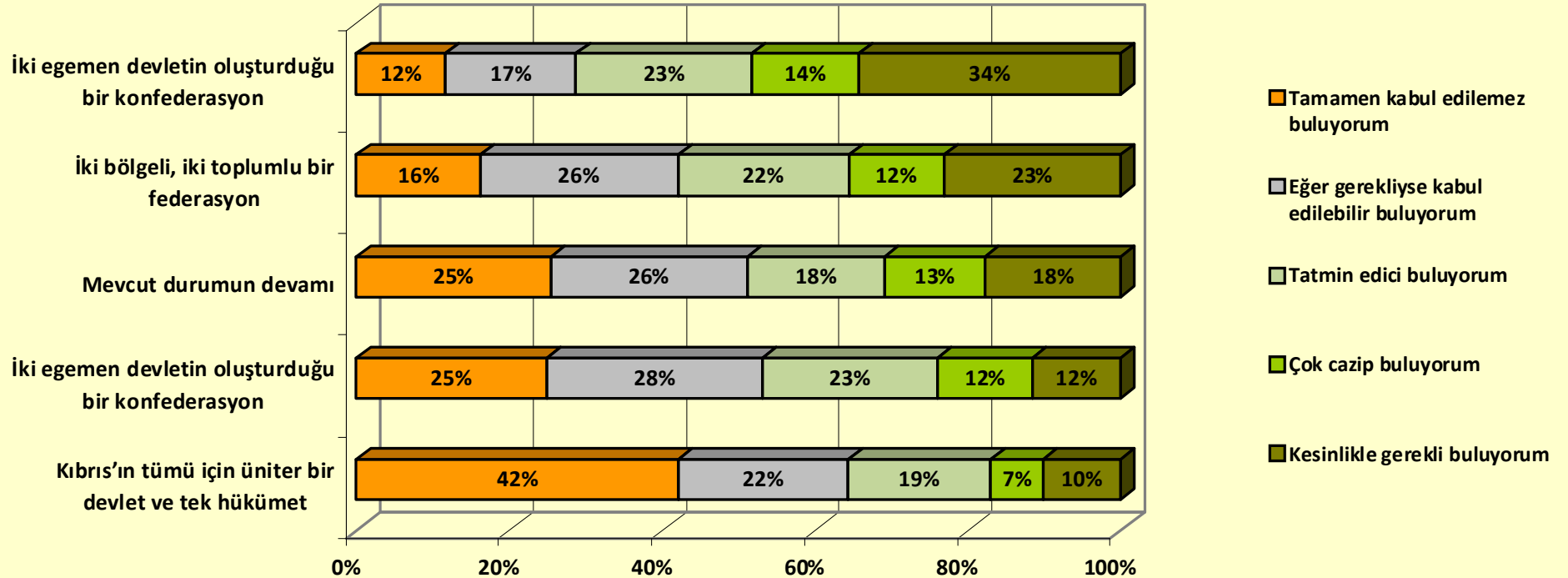
Kapsamlı bir çözümün genel çerçevesine ilişkin, aşağıdaki alternatif çözüm modellerini prensipte ne kadar kabul edilebilir veya kabul edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Alternatif Çözüm önerilerinin değerlendirilmesi (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar'ın ideal olarak üniter bir devlet yönetimi altında yaşamayı tercih etselerde iki-bölge, iki-toplumlu bir federasyonda yaşamaya da hazır oldukları; iki-devletli, konfederal bir çözüm ile mevcut durumun devamıysa net bir şekilde karşı çıktıkları görülmektedir.

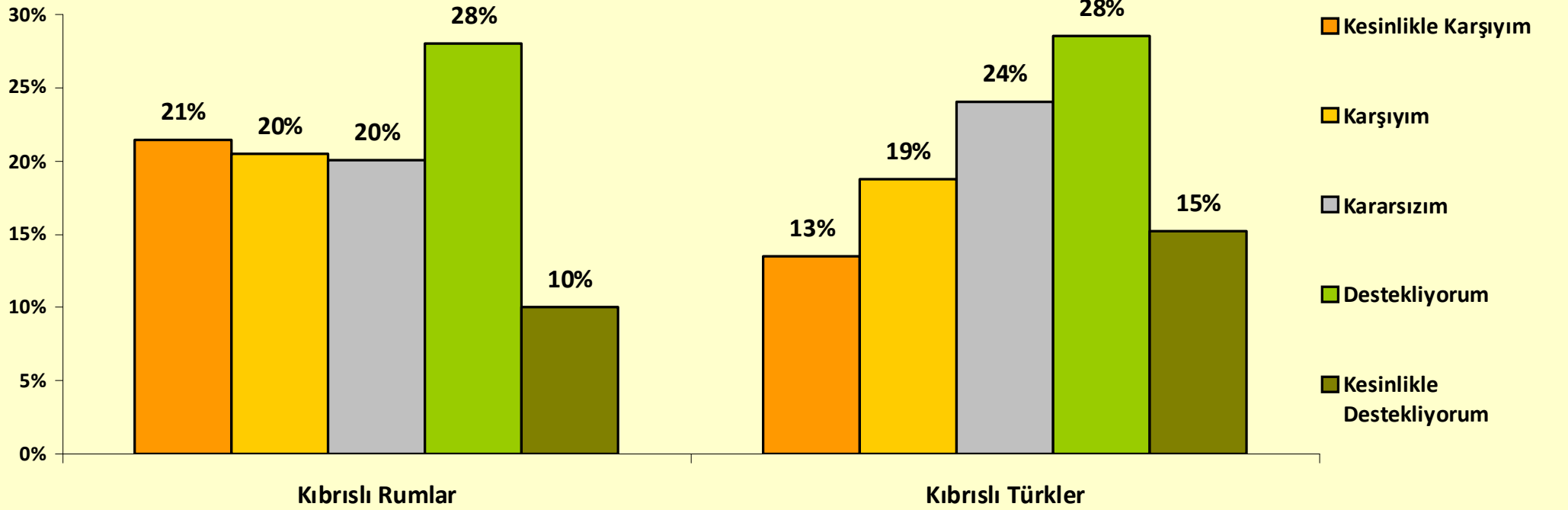
Kapsamlı bir çözümün genel çerçevesine ilişkin, aşağıdaki alternatif çözüm modellerini prensipte ne kadar kabul edilebilir veya kabul edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

Alternatif Çözüm önerilerinin değerlendirilmesi (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler iki devletli bir çözümü tercih etseler de, iki bölge, iki toplumlu bir federasyon altında yaşamaya hazır oldukları görülmektedir. Gelecek için öngörülen diğer modelleri ise (*Konfederasyon, mevcut durumun devamı, üniter devlet*) reddedilmemekle birlikte, daha düşük bir destek görmektedir.

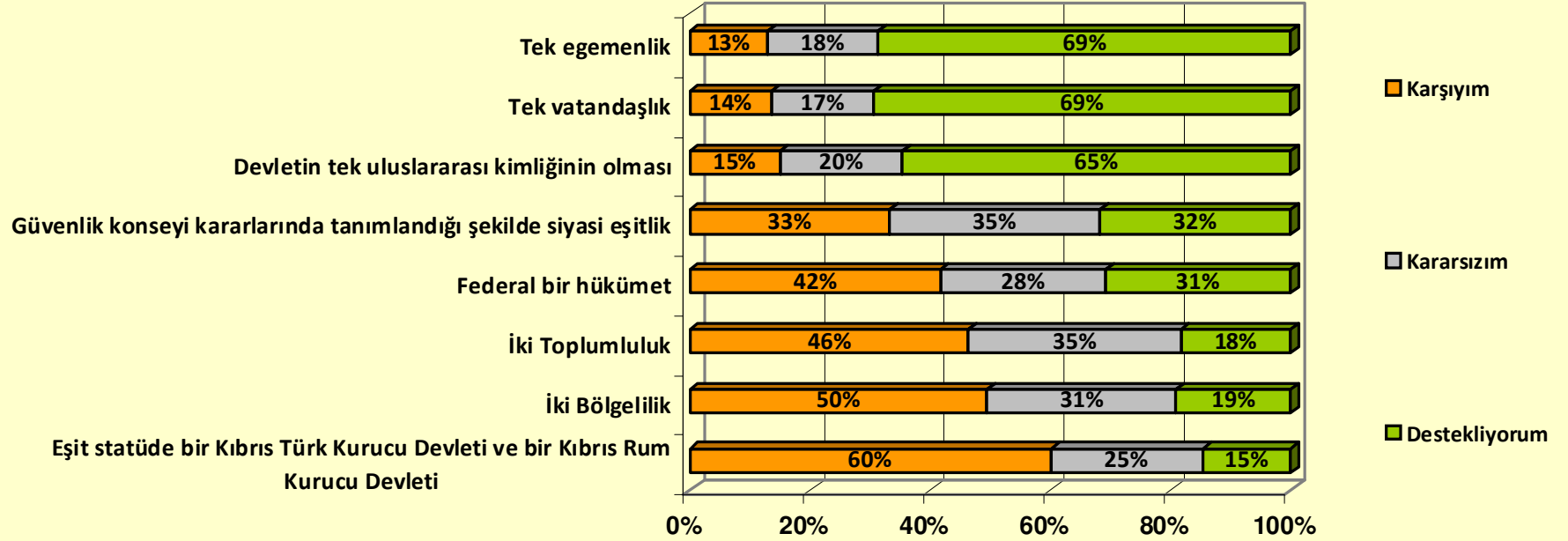
Kıbrıs Sorununun kapsamlı çözümü için, iki liderin üzerinde uzlaştığı unsurlar sizce ne kadar kabul edilebilirdir?

Üzerinde anlaşılan müzakere temeli kamu oyu tarafından kabul edilmiş midir?

İki lider arasında üzerinde anlaşılan müzakere temeli – yani, çözümün iki-bölgeli, iki toplumlu, ilgili BM Güvenlik Konseyi kararlarında anlaşılmış olduğu şekilde iki toplumun siyasi eşitliğe dayanan ve eşit statüdeki iki oluşturucu devletten oluşan ve tek uluslararası kimlik, tek egemenlik ve tek vatandaşlığa sahip olan bir federasyon temelinde olacak olması - üzerine görüşleri sorulduğu zaman her iki toplumun da bunu toptan reddetmemekle birlikte karmaşık ve çelişkili ifadelerle başvurduğu görülmektedir. Bu çerçeveye şüpheyle yaklaşanların oranı Kıbrıslı Rumlar arasında daha yoğun olsa da, genel olarak her iki toplumda da bu çerçeveyi ‘kuvvetle destekleyenlerin’ oranı ‘orta derecede destekleyenlerin’ oranının gerisinde kalmıştır.

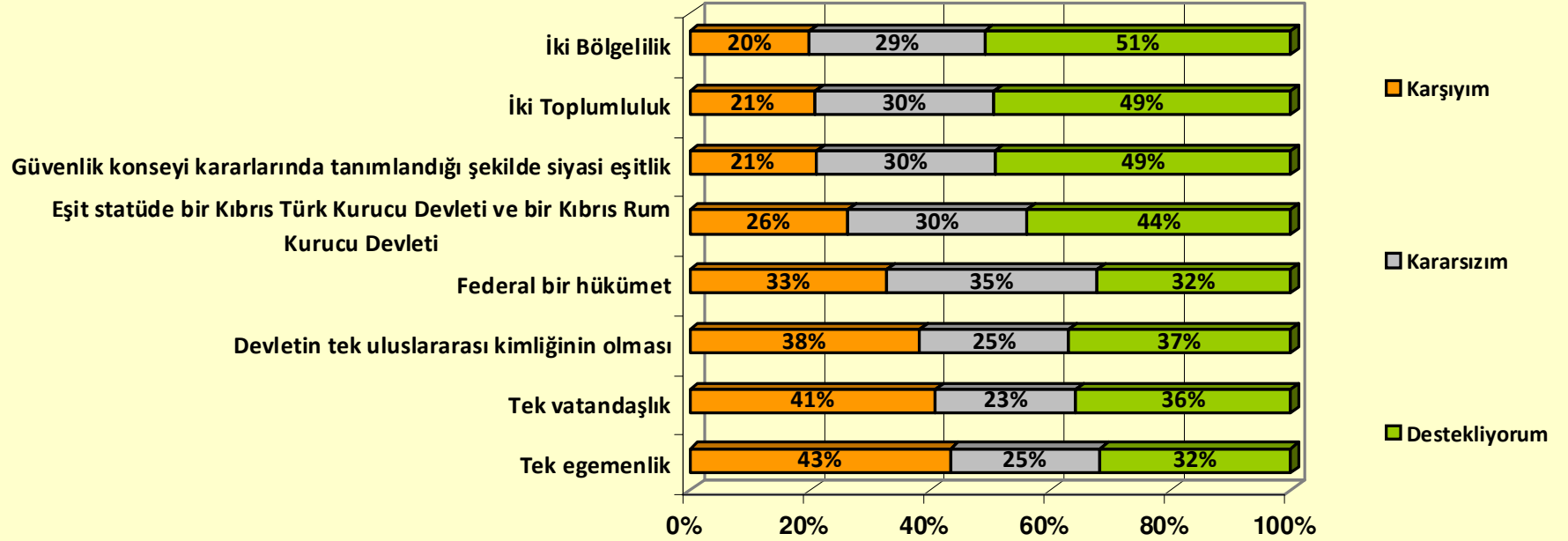
Antlaşmanın aşağıdaki unsurları sizin için ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Rumlar)

Müzakere temelinde bulunan belirli unsurların halk tarafından kabulü (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar tek egemenlik, tek vatandaşlık, tek uluslararası kimlik konusunu kabul edilebilir bulurken; federal hükümet, siyasi eşitlik ve iki toplumluluk konusunda kararsız durumdadır. İki bölgelilik ve eşit statüde bir Kıbrıs Türk Kurucu Devleti ve bir Kıbrıs Rum Kurucu Devleti'nin oluşturulması konularında ise oldukça kuşkuludurlar.

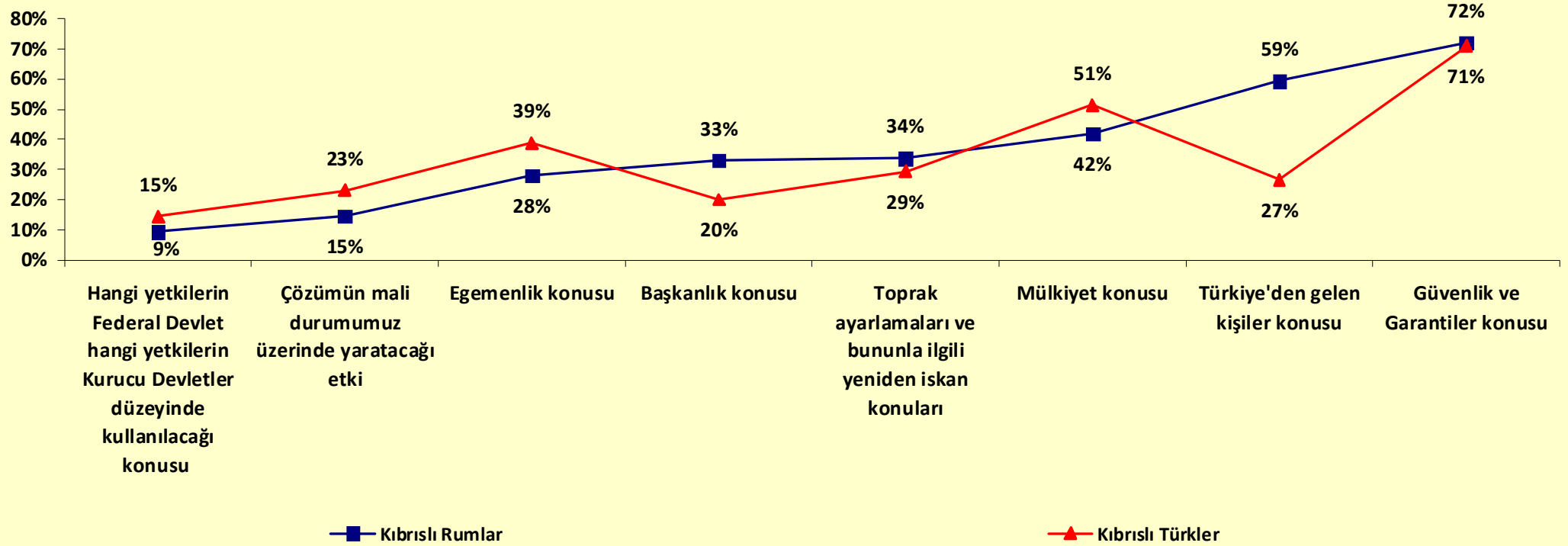
Antlaşmanın aşağıdaki unsurları sizin için ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Türkler)

Müzakere temelinde bulunan belirli unsurların halk tarafından kabulü (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler iki bölgelilik, iki toplumluluk, siyasi eşitlik ve eşit statüde bir Kıbrıs Türk Kurucu Devleti ve bir Kıbrıs Rum Kurucu Devleti'nin oluşturulması konusunu oldukça desteklerken; federal hükümet ve tek uluslararası kimlik konularında ise kararsız durumdadır. Tek vatandaşlık ve tek egemenlik konularında ise olumsuz bir düşünceye sahiptirler.

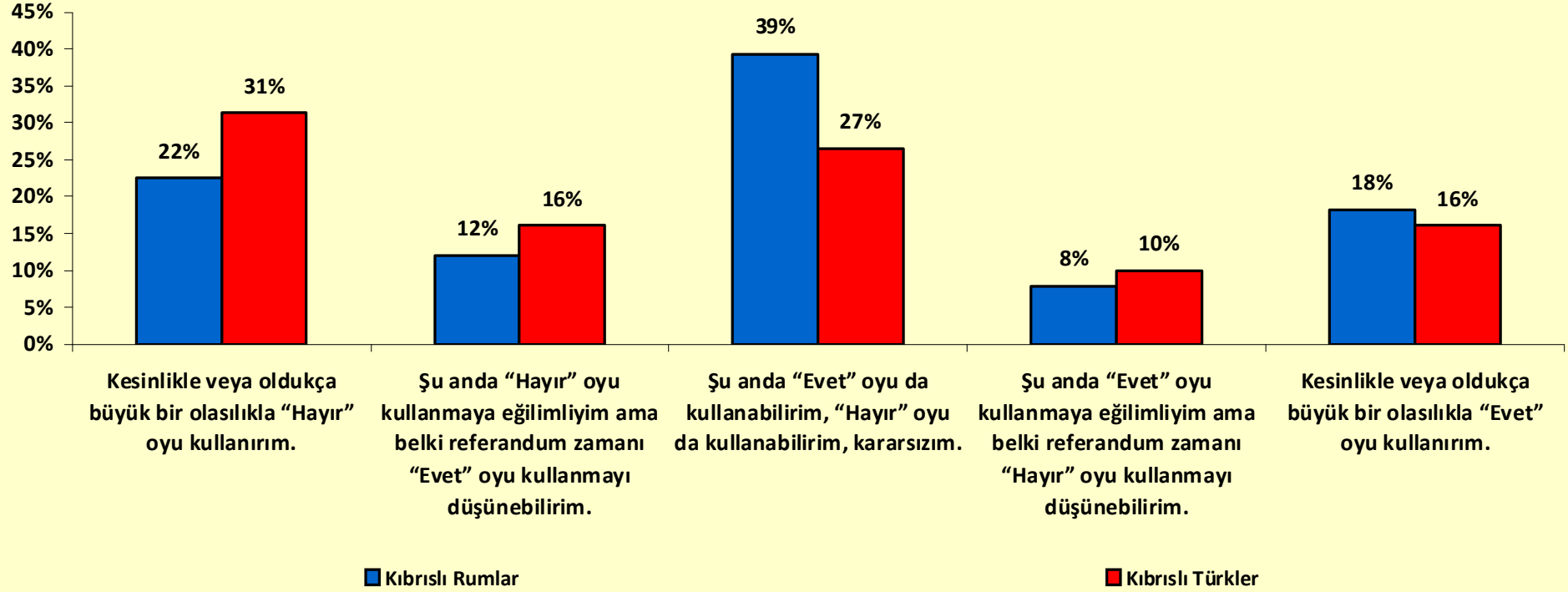
Sizce görüşmelerin çözmesi gereken en öncelikli konular nelerdir?

Kamuoyu öncelikleri

Müzakerelerin üzerinde yoğunlaşması gerektiğini düşündükleri öncelikli konularda iki toplum arasında ciddi bir benzerlik bulunmaktadır. Her iki toplumun da birinci önceliği olarak Güvenlik ve Garantiler, ikinci önceliği olarak Mal-mülk ve Toprak Ayarlaması, üçüncü önceliği olarak da Anayasal ve Yönetim konular olarak ortaya çıkmıştır. İki toplumun önemli oranda ayrıştığı tek konuya Türkiye'den gelenler (göçmenler) olarak görülmektedir. Bu konu Kıbrıslı Rumlar'ın çoğunluğu tarafından - aslında Güvenlik ve Garantiler'in ardından ikinci - öncelikli konu olarak görülürken, Kıbrıslı Türkler'in sadece dörtte biri bunu öncelikli bir konu olarak değerlendirmektedir.

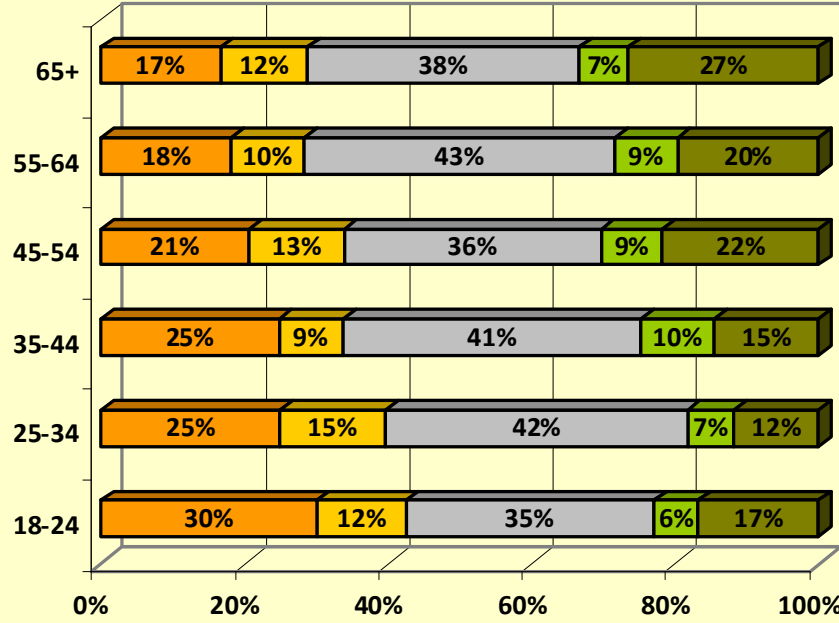
İllerdeki olası bir referandumda verilecek oy

Eğilimler: Evet mi? Hayır mı?

İki lider arasında devam eden görüşmeler sonuçlandı, bir çözüm planı taslağı hazırlandı ve referanduma sunulması halinde nasıl oy kullanırdınız? sorusuna her iki toplum da benzer bir yaklaşım göstermiştir. Şöyle ki; Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin 1/5'i 'Evet' cevabını vermiş, 1/4'ü 'Hayır' cevabını vermiştir. Geri kalan kesimin çoğunluğu ise herhangi bir karara varmadan önce, taslağın son halini görmeyi beklemekte ya da liderlerin nasıl bir yaklaşım göstereceğini beklemektedir.

Yaş grubuna göre muhtemel bir referandumda kullanılacak oy (Kıbrıslı Rumlar)

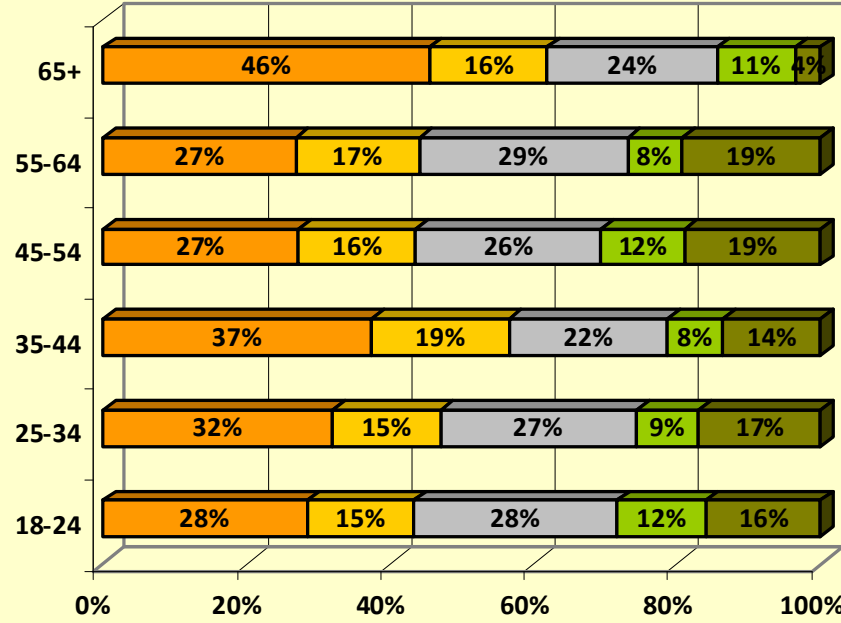

- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Hayır" oyu kullanırım.
- Şu anda "Hayır" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Evet" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Şu anda "Evet" oyu da kullanabilirim, "Hayır" oyu da kullanabilirim, kararsızım.
- Şu anda "Evet" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Hayır" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Evet" oyu kullanırım.

Olası bir referandumda yaş gruplarına göre oy dağılımı (Kıbrıslı Rumlar)

Olası bir referandumda genç Kıbrıslı Rumlar 'Hayır' oyu kullanma eğilimi gösterse de; çoğunluğun 'Evet' oyu kullanmaya eğilimli olduğu görülmektedir. 65 yaş üzeri grupta ise, çoğunluğun 'Evet' oyu kullanma eğiliminde olduğu görülmektedir.

Yaş grubuna göre muhtemel bir referandumda kullanılacak oy (Kıbrıslı Türkler)

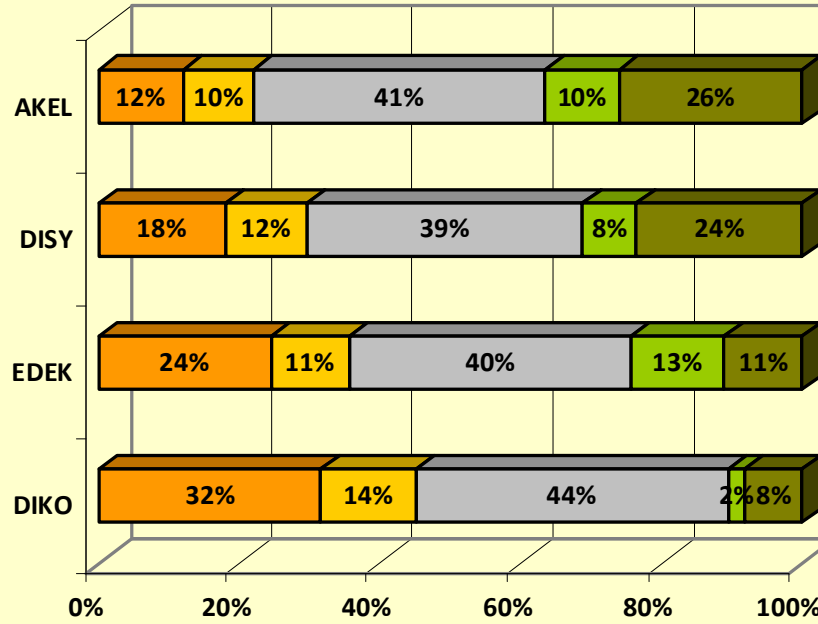

- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Hayır" oyu kullanırım.
- Şu anda "Hayır" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Evet" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Şu anda "Evet" oyu da kullanabilirim, "Hayır" oyu da kullanabilirim, kararsızım.
- Şu anda "Evet" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Hayır" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Evet" oyu kullanırım.

Olası bir referandumda yaş gruplarına göre oy dağılımı (Kıbrıslı Türkler)

65 yaş ve üzeri olan Kıbrıslı Türkler 'Hayır' oyu kullanmaya en yüksek eğilimi göstermektedir. 18-24 ve 25-34 yaş arası genç kesim ve 45-54 ile 55-64 yaş arası orta yaş grubu nisbeten 'Evet' oyu kullanmaya daha yatkın görünmektedir.

Geçtiğimiz seçimlerde oy verilen partiye göre muhtemel bir referandumda kullanılacak oy (Kıbrıslı Rumlar)

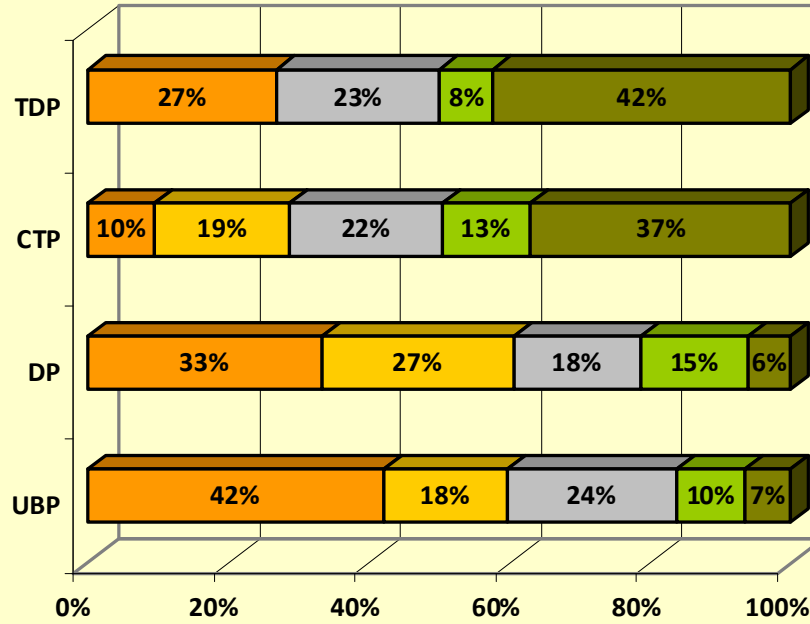

- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Hayır" oyu kullanırım.
- Şu anda "Hayır" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Evet" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Şu anda "Evet" oyu da kullanabilirim, "Hayır" oyu da kullanabilirim, kararsızım.
- Şu anda "Evet" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Hayır" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Evet" oyu kullanırım.

Olası bir referandumda siyasi partilere göre oy dağılımı (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıs Rum toplumunda, bireylerin destekledikleri siyasi partilere bağlı olarak farklı eğilimler gösterdiği ortaya çıkmıştır. AKEL yandaşları olası bir referandumda en yüksek 'Evet' oyu kullanma eğilimi gösterirken; onları sırasıyla DİSİ ve EDEK yandaşları izlemiştir. Buna karşılık, DİKO yandaşları olası bir referandumda açık bir 'Hayır' eğilimi göstermiştir.

Geçtiğimiz seçimlerde oy verilen partiye göre muhtemel bir referandumda kullanılacak oy (Kıbrıslı Türkler)

- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Hayır" oyu kullanırım.
- Şu anda "Hayır" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Evet" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Şu anda "Evet" oyu da kullanabilirim, "Hayır" oyu da kullanabilirim, kararsızım.
- Şu anda "Evet" oyu kullanmaya eğilimliyim ama belki referandum zamanı "Hayır" oyu kullanmayı düşünebilirim.
- Kesinlikle veya oldukça büyük bir olasılıkla "Evet" oyu kullanırım.

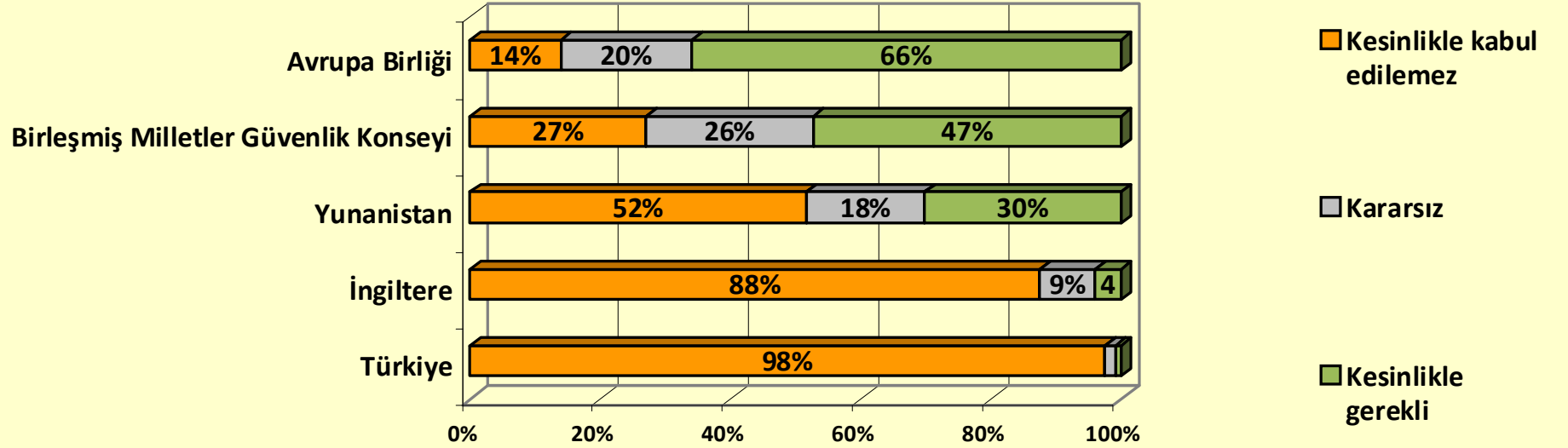
Olası bir referandumda siyasi partilere göre oy dağılımı (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türk toplumunda ise; CTP ve TDP yandaşları olası bir referandumda 'Evet' oyu kullanma eğilimi gösterirken, UBP ve DP yandaşları ise 'Hayır' oyu kullanma eğilimi göstermiştir. Bununla birlikte, tüm partilerde de alternatif görüşlü yandaşların bulunduğu gözlenmektedir.

BÖLÜM C

GÜVENLİK VE GARANTİLER DOSYASI

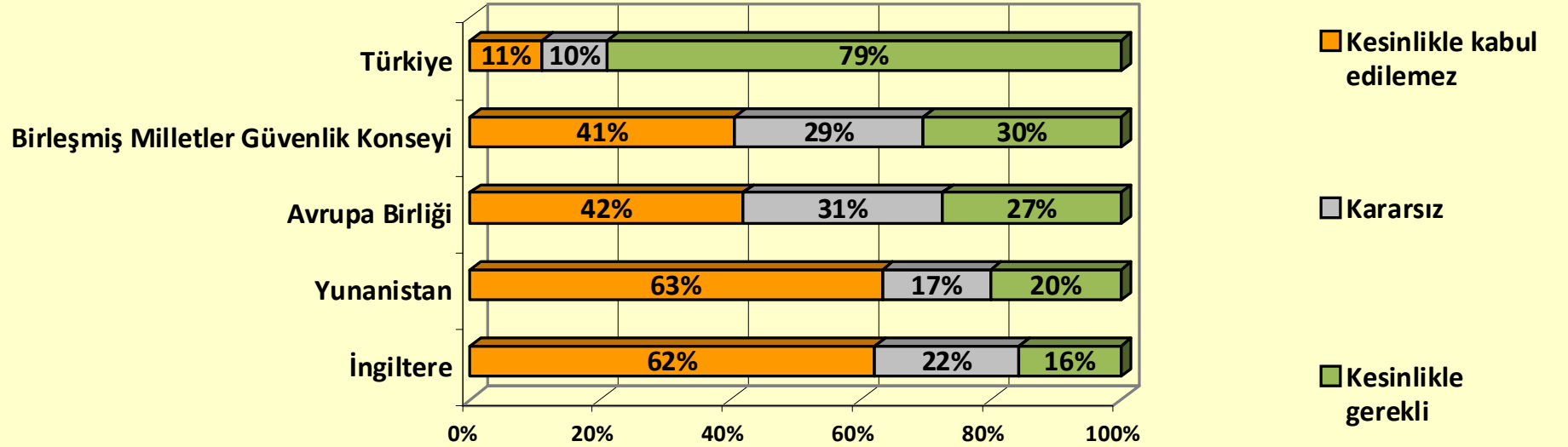
Nihai bir anlaşmaya varılması durumunda, size sayacağım bazı ülkeleri ve uluslararası kuruluşları Kıbrıs'ta kurulacak yeni devletin garantörü olarak ne kadar kabul edilebilir veya kabul edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Muhtemel Garantörlerin Değerlendirilmesi (Kıbrıslı Rumlar)

Bir anlaşma durumunda garantör olması muhtemel ülkeleri değerlendirirken, Kıbrıslı Rumlar Birleşik Krallık ve Türkiye'yi kuvvetle reddetmekle birlikte, Yunanistan'ın da muhtemel bir rolünü reddetme eğilimi göstermektedir. Öte yandan, Kıbrıslı Rumlar BM Güvenlik Konseyi'nin muhtemel bir rolü üstlenmesini hoş görmekte ve anlaşmanın garanti edilmesini teminen AB'nin bir rol alması yönünde kuvvetle destek göstermektedir.

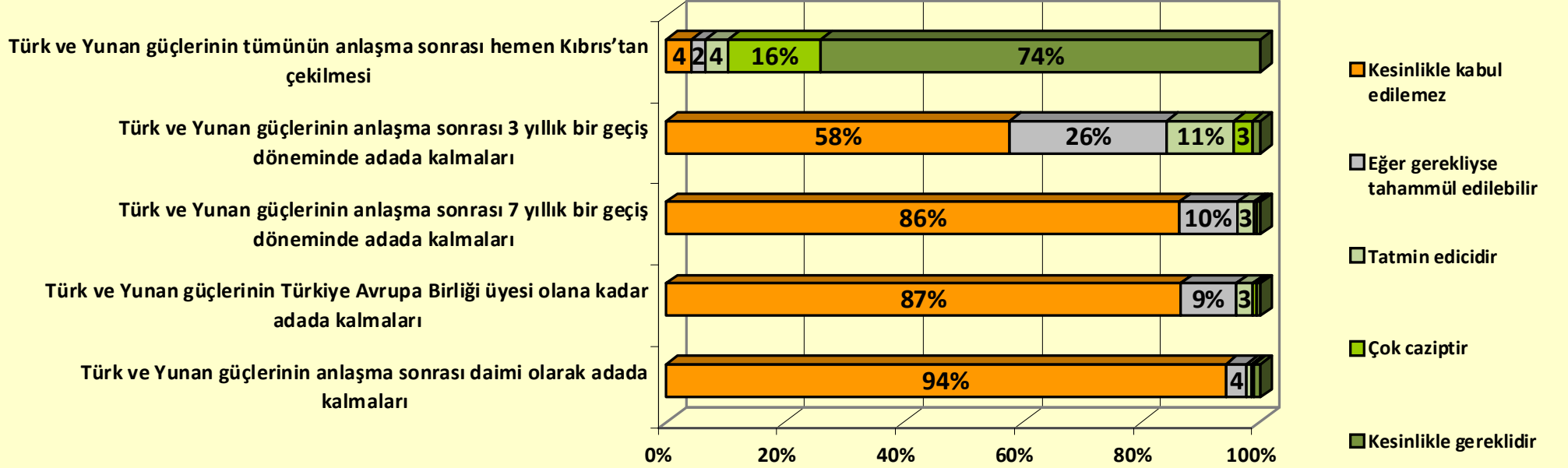
Nihai bir anlaşmaya varılması durumunda, size sayacağım bazı ülkeleri ve uluslararası kuruluşları Kıbrıs'ta kurulacak yeni devletin garantörü olarak ne kadar kabul edilebilir veya kabul edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

Muhtemel Garantörlerin Değerlendirilmesi (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler, Türkiye'nin bir anlaşmada garantör rolü almasını kuvvetle desteklerken, tarihten gelen diğer iki garantör ülke olan Birleşik Krallık ve Yunanistan'ın garantör rolü üstlenmesini desteklememektedir. Kıbrıslı Türkler, BM Güvenlik Konseyi'nin muhtemel bir rolü için kararsızlık sergilerken, aynı kararsızlığı AB'nin olası bir rol alması için de sergilemektedir.

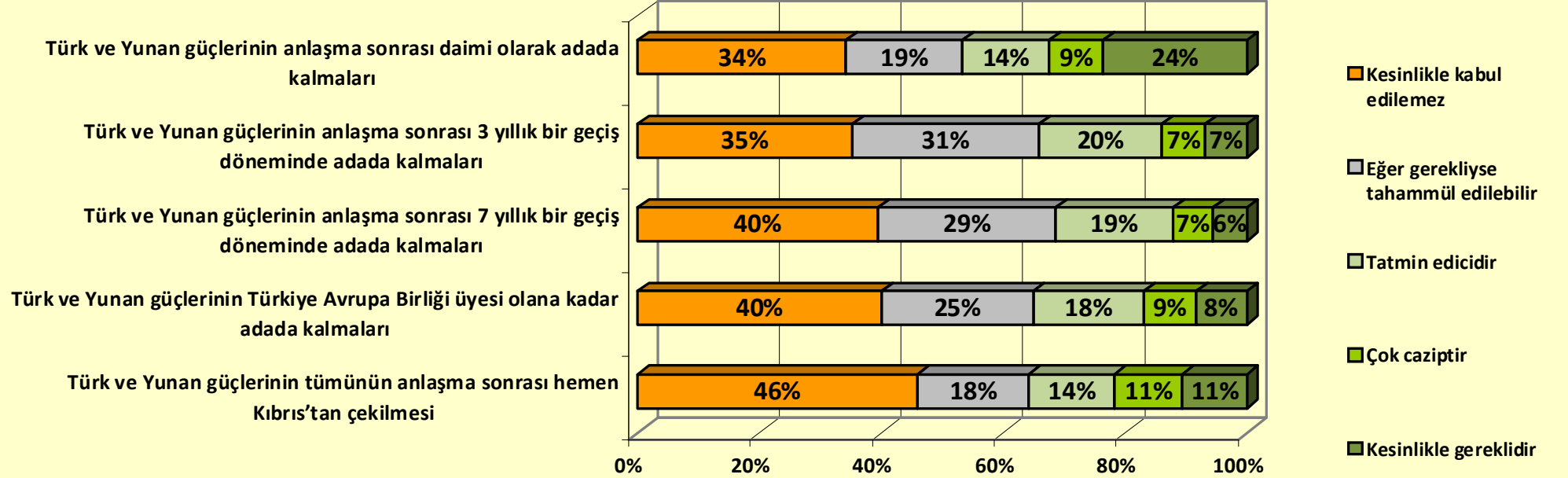
Türkiye ve Yunanistan askerleri konusuna gelince, çözüm sonrası bu orduların Kıbrıs'ta geçici bir süreden sonra çekilmeleri veya sürekli olarak adada konuşlanmaları konusunda aşağıdaki seçenekleri ne kadar kabul edilebilir veya edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Rumlar)

Askeri Birliklerin Geri Çekilmesine ilişkin takvim (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar, Türk ve Yunan birliklerinin geri çekilmesinin ertelenmesi fikrini reddederken, tüm Türk ve Yunan birliklerinin derhal geri çekilmesinin kesinlikle gerekli olduğunu farz etmektedir. Bununla birlikte, kısa bir geçiş döneminin önerildiği durumlarda reddetme seviyeleri aşağıya inmektedir.

Türkiye ve Yunanistan askerleri konusuna gelince, çözüm sonrası bu orduların Kıbrıs'ta geçici bir süreden sonra çekilmeleri veya sürekli olarak adada konuşlanmaları konusunda aşağıdaki seçenekleri ne kadar kabul edilebilir veya edilemez buluyorsunuz? (Kıbrıslı Türkler)

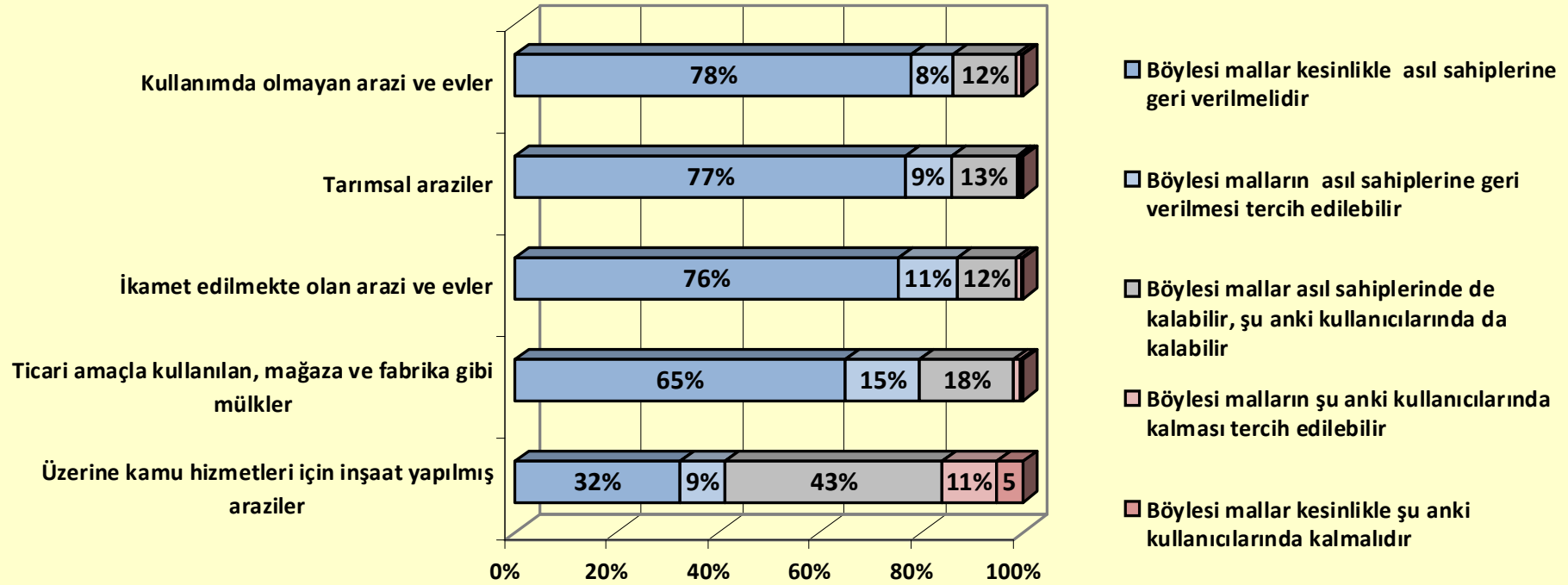
Askeri Birliklerin Geri Çekilmesine ilişkin takvim (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler, Kıbrıslı Rumlarla kıyasla, çeşitli geçiş dönemi modellerini hoş görmeye razı olmakla birlikte, aslında tüm ilgili seçenekler Kıbrıs Türk toplumunun bir kesimi veya diğer kesimleri için çekişmelidir. Bu konuya ilişkin, Kıbrıs Türklerin çoğunluğunu aynı anda tatmin edecek, Türk ve Yunan birliklerinin düzenli varlığını veya geri çekilmesini içeren bir çözüm görülmemektedir.

BÖLÜM D

MÜLKİYET VE TOPRAK DOSYASI

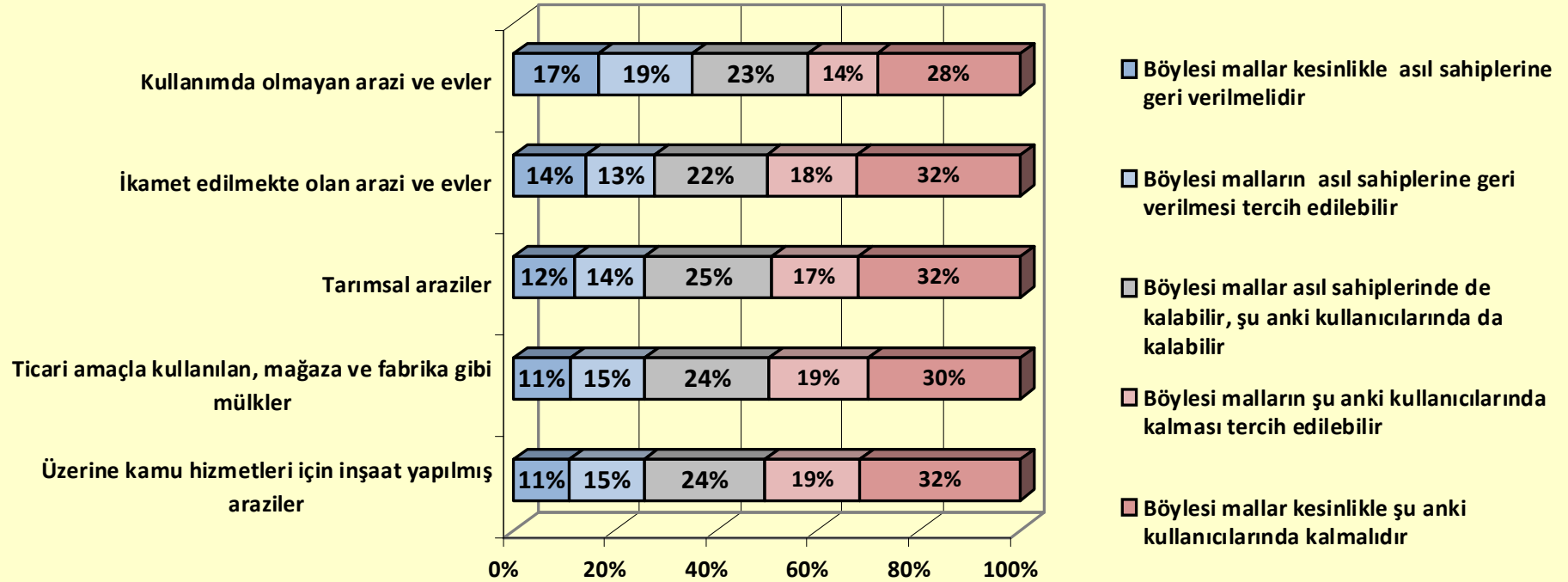
Aşağıda belirtilen türde mallar için nasıl bir çözümü tercih edersiniz? (Kıbrıslı Rumlar)

İade veya Tazminat? (Kıbrıslı Rumlar)

Tespit edilen eğilime göre, Kıbrıslı Rumların yaklaşık %80'i malların ilk sahiplerine öncelik verilmesini desteklerken, yaklaşık %20'si her iki çözüm modeline açık durmaktadır. Durum böyle iken, malların şu anki kullanıcılarına öncelik verilmesini neredeyse hiçbir Kıbrıslı Rum desteklememektedir. Bu genel eğilimin ötesinde, gene de, sözkonusu malın türü temelinde bazı farklılıklar ortaya konulabilir. Özellikle, malın üzerinde kamu hizmetine dair inşaat yapıldığı durumlarda ve malların ticari amaçlar veya sanayi üretimi için kullanıldığı durumlarda Kıbrıslı Rumların nispeten daha fazla esneklik göstermeye istekli oldukları (yani önceliğin şu anki kullanıcılara verilmesini muhtemelen kabul etmeleri) görülmektedir.

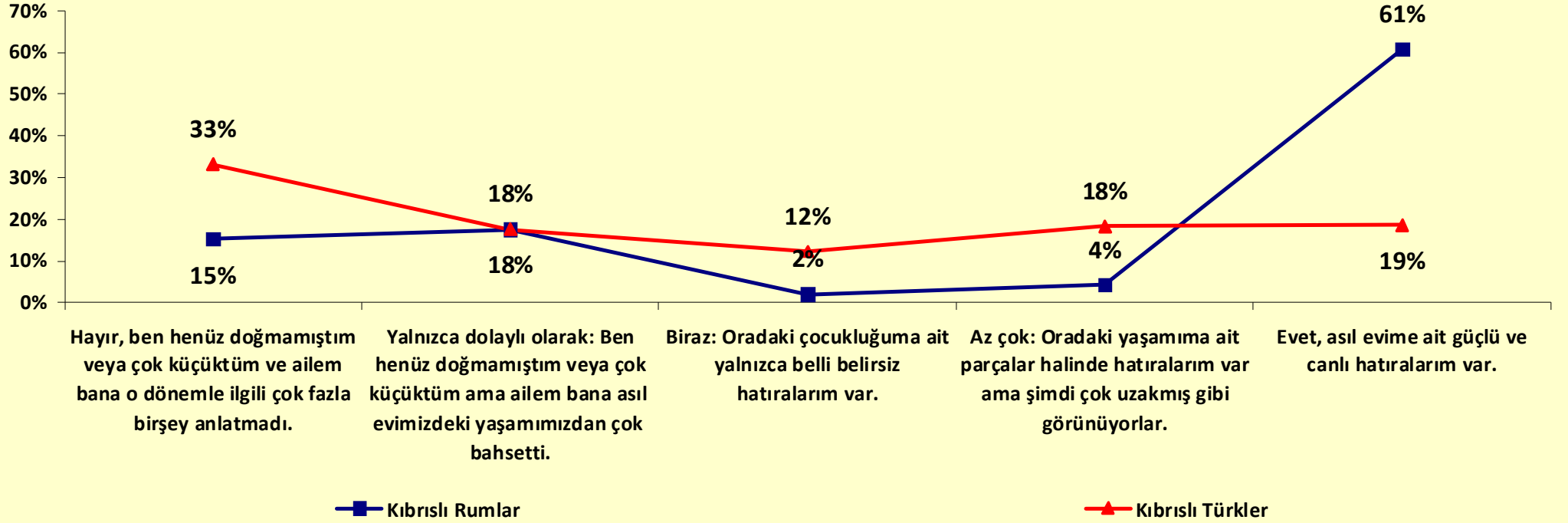
Aşağıda belirtilen türde mallar için nasıl bir çözümü tercih edersiniz? (Kıbrıslı Türkler)

İade veya Tazminat? (Kıbrıslı Türkler)

Tespit edilen eğilime göre, Kıbrıslı Türklerin yaklaşık %50'si tartışmalı mallar üzerinde şu anki kullanıcıların öncelikli olmasını tercih ederken, yaklaşık %25'i her iki çözüm modeline açık durmakta ve yaklaşık %25'i malların ilk sahiplerine öncelik verilmesini tercih etmektedir. Bu genel eğilimin ötesinde, gene de, sözkonusu malın türü temelinde bazı farklılıklar ortaya konulabilir. Özellikle, malın sahipsiz veya birisinin kullanımında olmadığı durumlarda Kıbrıslı Türklerin nispeten daha fazla esneklik göstermeye istekli oldukları (yani önceliğin malın ilk sahibine verilmesini muhtemelen kabul etmeleri) görülmektedir.

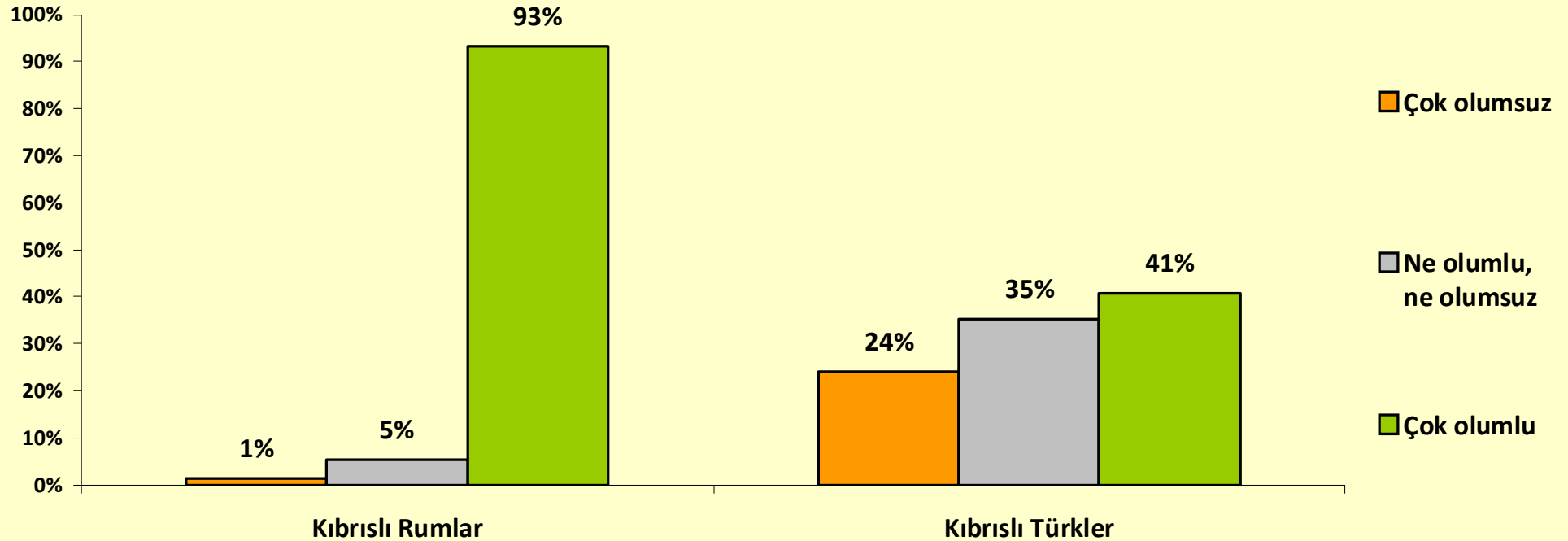
Kıbrıs olayları nedeniyle geride bırakmış olduğunuz evinizdeki yaşamınıza dair, hatıralarınız veya size anlatılan olaylar var mı?

“Önceki hayat”: Hatıraların gücü

Yerinden edilmiş Kıbrıslı Rumlar, kendilerine ait hatıraları olamayacak kadar genç olanlar arasındakiler bile, özgün evlerindeki hayatlarına dair güçlü ve canlı hatıraları olduğunu belirtmektedir. Aileler, gençlerin bu boşluğunu sürekli olarak çocuklarına özgün evlerindeki hayatı anlatmaları yoluyla doldurulmaktadır. Farklı olarak, Kıbrıslı Türklerin çok azı özgün evlerindeki hayatlarına dair güçlü ve canlı hatıralar korumaktadır. Kıbrıslı Türk ebeveynler çocuklarına “önceki yaşamdan” pek bahsetmemektedirler.

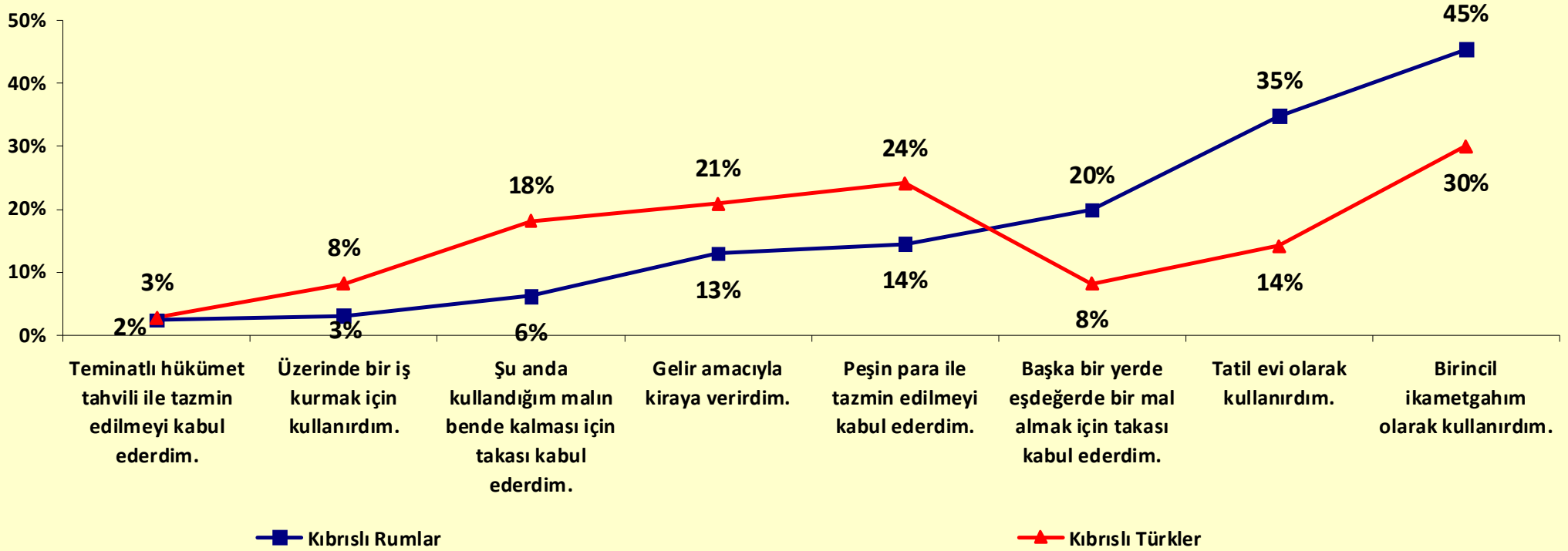
Kıbrıs olayları nedeniyle geride bırakmış olduğunuz evinizdeki yaşamınıza dair sahip olduğunuz hatıralarınızı veya simgeleri düşünecek olursanız, bu hatıraları nasıl değerlendirirsiniz?

“Önceki hayat”: Hatıraların kalitesi

Kıbrıslı Rumlar arasında, özgün evlerindeki hayatlarına dair hatıralara hemen hemen herkes tarafından çok olumlu bakılmaktadır. Oysa Kıbrıslı Türkler arasında farklı gruplar özgün evlerindeki hayatlarına dair hatıraları olumlu, tarafsız veya olumsuz nitelemektedir.

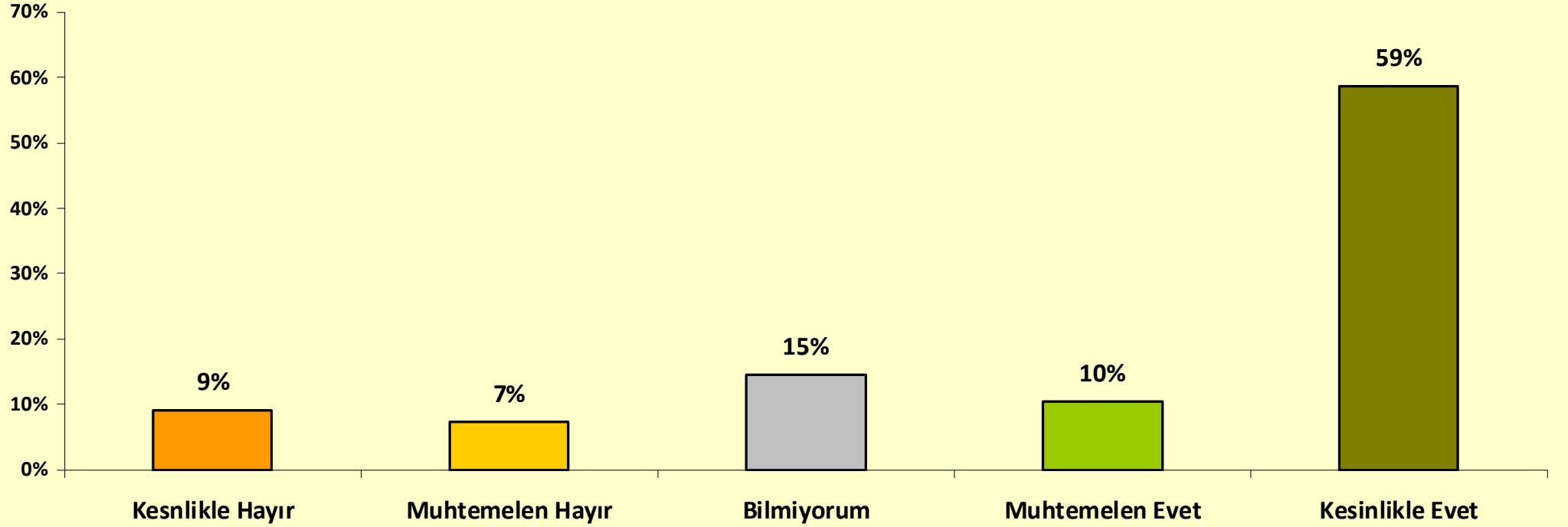
Bugün bir çözüm olsaydı ve söz hakkınız bulunsaydı, geride bırakmış olduğunuz malınızı veya mallarınızı ne şekilde değerlendirirdiniz?

“Eğer malını geri alırsan?” ...

Bir çözüm bağlamında özgün mallarına ilişkin seçenekleri değerlendirmeleri sorulduğu zaman yerinden edilmiş Kıbrıslı Rum mal sahiplerinin neredeyse yarısı söz konusu mallarını daimi ikametgah olarak kullanma seçeneğine sahip olmak istediklerini belirtirken (gerçi, aşağıda görüleceği gibi, bu sonuçlar geri dönüşün Kıbrıs Rum veya Kıbrıs Türk yönetimi altında gerçekleşeceği bağlamında değerlendirilmelidir), üçte biri mallarını tatil evi olarak kullanma seçeneğine ilgi gösterdiklerini belirtti. Yerinden edilmiş Kıbrıslı Türk mal sahiplerinin üçte biri özgün evlerini daimi ikametgah olarak kullanmak istediklerini belirtirken, beşte biri ise mallarını gelir sağlama amacıyla kiralayabileceklerini belirtti.

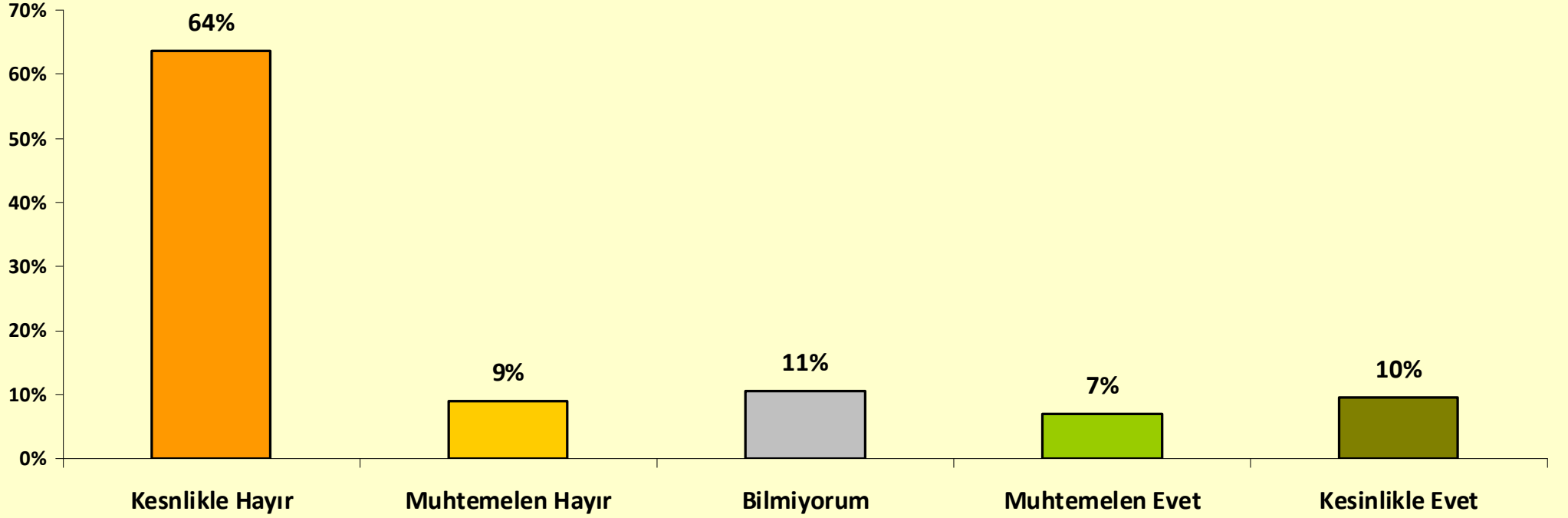
Kıbrıs Rum Yönetimine verilmesi halinde, bırakmış olduğunuz evinize yaşamak için geri döner miydiniz? (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumların Kıbrıs Rum yönetimi altında geri dönme isteği

Yerinden edilmiş Kıbrıslı Rumlar, özgün evlerinin bulunduğu bölgenin Kıbrıs Rum yönetimine verildiğini varsayarak söz konusu evlerine geri dönme yönünde güçlü bir istek belirtmektedir.

Kıbrıs Türk Yönetimine verilmesi halinde, bırakmış olduğunuz evinize yaşamak için geri döner miydiniz? (Kıbrıslı Rumlar)

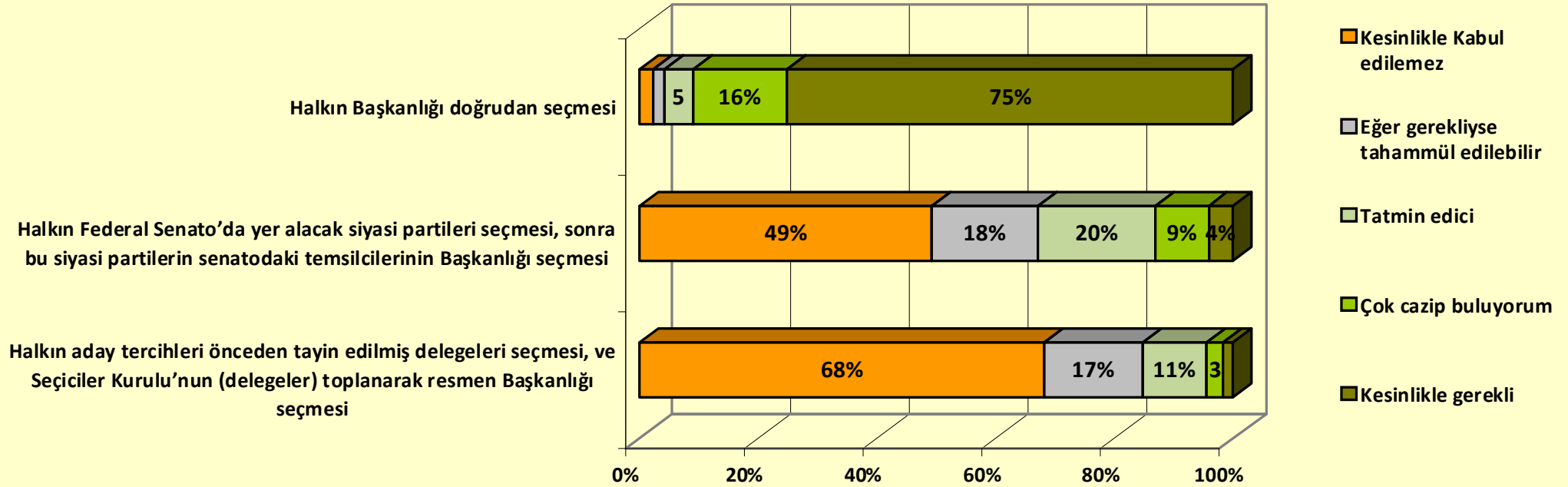
Kıbrıslı Rumların Kıbrıs Türk yönetimi altında geri dönme isteği

Öte yandan, yerinden edilmiş Kıbrıslı Rumların büyük çoğunluğu özgün evlerinin bulunduğu bölgenin Kıbrıs Türk yönetiminde kalması durumunda söz konusu evlerine dönme yönünde istekli olmadıklarını belirtmektedir.

BÖLÜM E

YÖNETİM VE GÜÇ PAYLAŞIMI DOSYASI

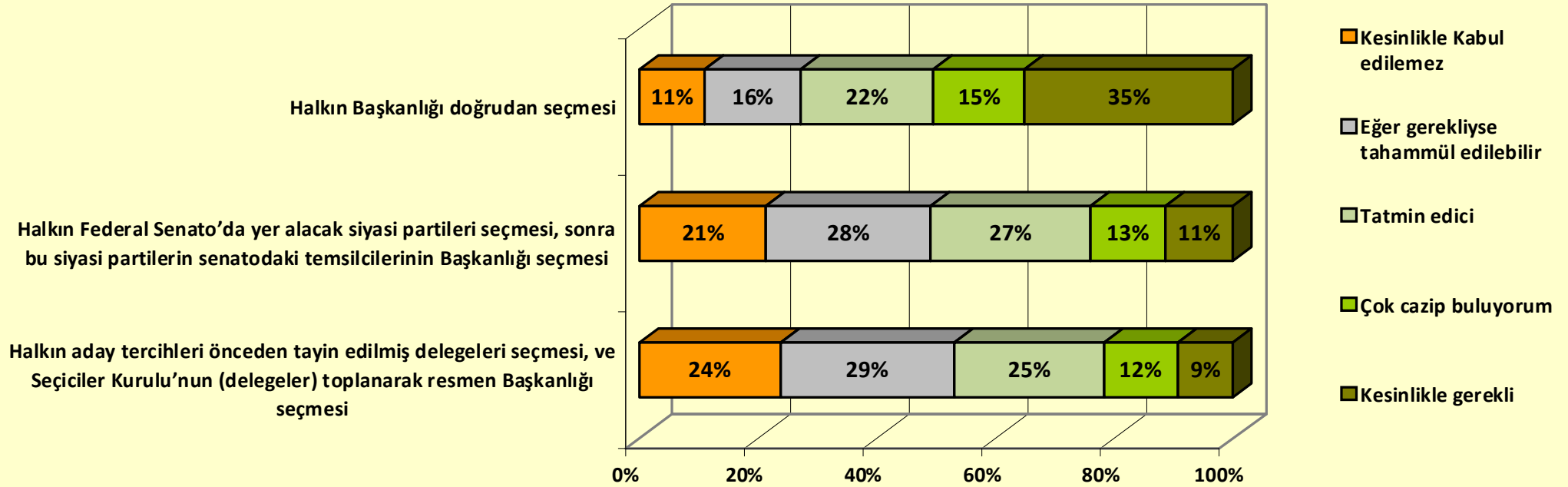
Federal Hükümet Başkanlığı (Cumhurbaşkanı ve yardımcısının) seçimine ilişkin, aşağıdaki yaklaşımlar ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Rumlar)

Federal Yönetimin Seçimi (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar, federal yönetimin doğrudan halk tarafından seçilmesi gerektiğine kuvvetle inanmakta, federal yönetimin federal senato veya seçiciler (delegeler) kurulu gibi dolaylı yollardan seçilmesine karşı çıkmaktadır.

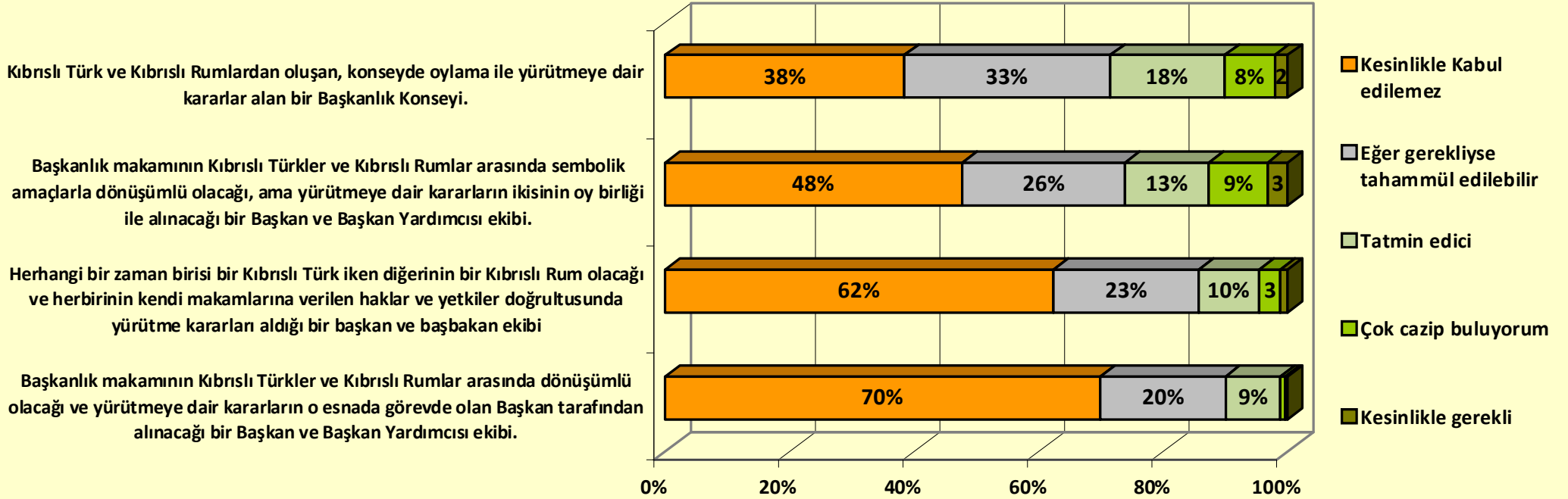
Federal Hükümet Başkanlığı (Cumhurbaşkanı ve yardımcısının) seçimine ilişkin, aşağıdaki yaklaşımlar ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Türkler)

Federal Yönetimin Seçimi (Kıbrıslı Türkler)

Kıbrıslı Türkler de, federal yönetimin doğrudan seçilmesini seçeneğini tercih etme eğilimi göstermekte, fakat federal yönetimin federal senato veya seçiciler (delegeler) kurulu gibi dolaylı yollardan seçilmesine açık durmaktadır.

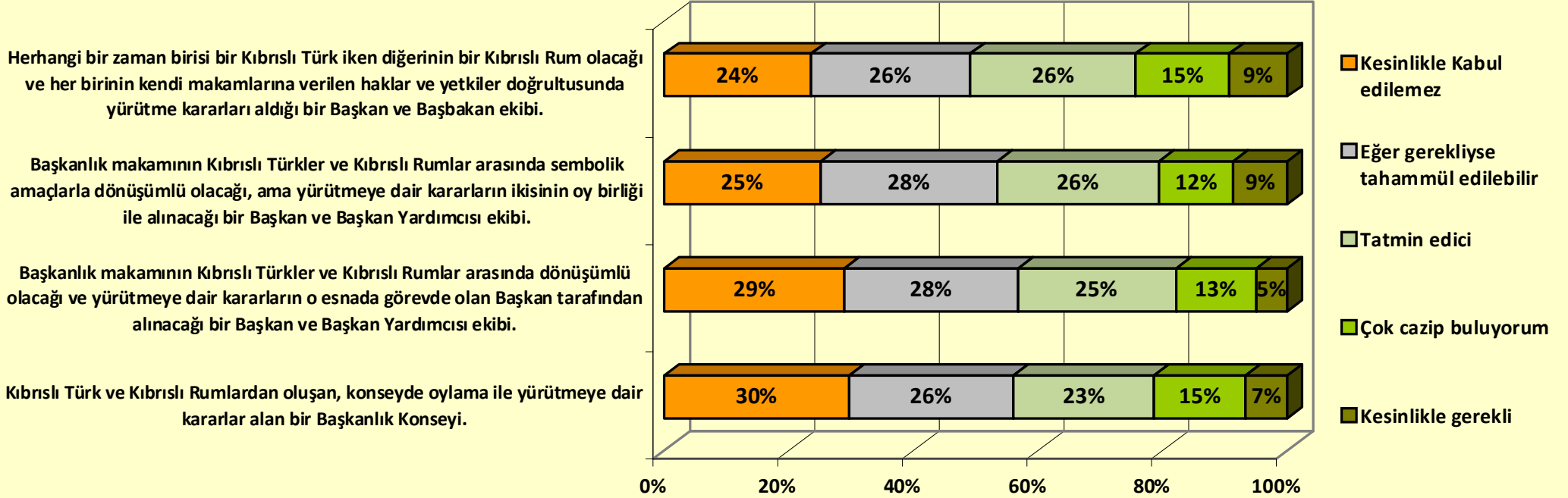
Aşağıdaki Başkanlık modelleri ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Rumlar)

Federal Yönetimde Kararların Alınması (Kıbrıslı Rumlar)

Kıbrıslı Rumlar, müşterek karar alma organı olarak çalışan bir başkanlık konseyi veya kararların oybirliği ile alınacağı bir başkan / başkan yardımcısı ekibi gibi, kararların müştereken alınacağı yönetim modellerini desteklerken, federal bir düzeyde tek bir kişiye sınırsız yetki veren modellere karşı çıkmaktadırlar. Kıbrıslı Rumlar bu durumu yorumlarken, muhtemelen bir Kıbrıslı Türkün belirli bir süre için tüm Kıbrıs üzerinde sınırsız yönetim yetkisine sahip olması olasılığını tehdit olarak görmektedir.

Aşağıdaki Başkanlık modelleri ne kadar kabul edilebilirdir? (Kıbrıslı Türkler)

Federal Yönetimde Kararların Alınması (Kıbrıslı Türkler)

Güç paylaşımını prensipte kabul ettikleri veya reddettikleri ölçüde, Kıbrıslı Türkler kararların nasıl alınması gerektiği yönündeki kesin detaylar konusunda esnek görünmektedir. Kıbrıslı Türklerin dörtte birinin tüm güç paylaşımı modellerini reddetme eğiliminde olduğunu, muhtemelen iki devlet yönetimi modelini desteklediklerini, ayrıca Kıbrıslı Türklerin yine dörtte birinin güç paylaşımı modellerini gerekli bir çözüm olarak hoş gördüğünü ve son olarak Kıbrıslı Türklerin yaklaşık yarısının bir ortak yönetim modeli yönünde beklentileri olduğunu görmekteyiz.

www.Cyprus2015.org

interpeace

International Peacebuilding Alliance
Alliance internationale pour la consolidation de la paix
Alianza internacional para la Consolidación de la Paz

